

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

1
ДИНАР
1952

ГОДИНА
XXIV
БРОЈ
861
29. VI 1968.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ДЕВОЈЧИЦЕ И ДЕЧАЦИ!
ЖЕЛИМО ВАМ ПРИЈАТАН
ШКОЛСКИ РАСПУСТ

НАЈ! НАЈ! НАЈ!

Наградни конкурс „Политикиног забавника за нај, нај, наставника завршен је. За прошла два месеца у редакцију је стигло преко хиљаду писама из свих крајева наше земље, из најудаљенијих и најзабаченијих места. Чланови жирија нашли су се на муци како да из тих безбројних писама издвоје оно најбоље. Јер, свако од њих било је лепо, сваки ђак се трудио да докаже да је његов учитељ баш тај. Упознали смо много добрих наставника и учитеља, сазнали за њихове мање и веће подвиге и разумели одушевљење с којим су учесници конкурса писали о томе како је учитељ с њим поделио ужину, преврио му колена на излету, купио свеске или лектиру сиромашном ђаку, пешачио до града да набави оно што им треба за школу итд. Ученици у својим писмима најчешће кажу: учитељица ми је друга мајка, учитељ ми је пружио оно што немам у кући, наставник нас разуме, зна све о нама чим нас погледа, воли нас.

Жао нам је што не можемо да објавимо имена свих тих добрих и вредних људи који то стварно и заслужују. У данашњем броју навешћемо само нека од њих: то је професор физичког васпитања Зрнка Чебинац из V београдске гимназије, учитељица Зага Филиповић из Лознице, Пезић Јелена из Загреба, наставник Корнелија Кљуић из Босанске Градишке, учитељ Хасо Чеман из Сарајева, наставник Милан Трифуновић из Брезјака, Зоран Станковић (који је сада на одслужењу војног рока) из Косанчића, стари учитељ Јован Ђорђевић из Ниша, учитељ Вукајло Ивановић из Зенице, наставник ликовног васпитања Томислав Стојиљковић из Ниша, Рада Максић из Новог Београда, Марија-Маја

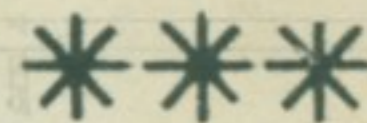
Филиповић из Приједора, Мира Кекезовић из Суве Реке на Космету итд. Бак ове последње учитељице Зоран Петковић овако завршава своје писмо:

„Можда сам још мали и не знам добро да састављам, али знам да нажем да бих сваком пожелео да има учтељицу као што је имам ја, јер се у њој сакупило све најбоље и најфиније“.

Највећи број учесника конкурса објашњава у својим писмима да им није толико стало до награде колико до тога да се чује каквог они наставника имају. Да бисмо им бар донекле испунили жељу, и у идућем броју на истом месту објавићемо имена још неких наставника који су, по мишљењу њихо-

вих ученика, заслужили сваку похвалу.

Пошто је конкурс завршен, молимо вас да нам више не шаљете писма и фотографије. Она писма која су нам већ стигла, вратићемо, као што смо и обећали, и то у току наредног месеца.

На крају позивамо све наше читаоце да нам помогну да од девет награђених учитеља иза беремо нај, нај, најбољег. Као што се сећате, онемо учитељу који добије највише гласова, припада награда за летовање у износу од 300.000 старих динара. Своје мишљење о томе који је од награђених учитеља најбољи напишите на дописници и пошаљите на адресу „Политикин забавник“, Цетињска 1/IV са назнаком „Најбољи учитељ“. Рок примања гласова је 10. јули 1968.

Веровати или не!

ЉУБАВ И СМРТ

АНТОНИЈА (35-65), КЕРКА РИМСКОГ ЦАРА КЛАУДИЈА, ДОЖИВЕЛА ЈЕ ПОГУБЉЕЊЕ СВОЈА АВАРУКА, А КАДА ЈЕ ОДБИЛА РУКУ ЦАРА НЕРОНА И САМА ЈЕ БИЛА ПОГУБЉЕНА!

КУЋА ОД УГЉА

ЗГРАДА ИНДУСТРИЈСКЕ КОМОРЕ У МИДЛСБОРОУ (САА) САГРАЂЕНА ЈЕ ОД 40 ТОНА УГЉА.

ВЕРИДБА ПУЦЊЕМ

У МНОГИМ КРАЈЕВИМА ВАЛЕНСИЈЕ (ШПАНИЈА) ВЕРИДБА СЕ НЕ СМАТРА ЗВАНИЧНОМ СВЕ ДОК МЛАДИК, КРОЗ ОТВОРЕН ПРОЗОР, НЕ ИСПАЛИ АВАМЕТКА У ТАВАНИЦУ СОБЕ У КОЈОЈ СПАВА ЊЕГОВА ВЕРЕНИЦА.

МОРСКА РИБА

BLENNIUS OCELLARIS

УВЕК БАЦА ИКРУ У ПРАЗНЕ ЈУШТУРЕ МОРСКИХ ПУЖЕВА.

Палма са сукњицом

КАЛИФОРНИЈСКА ПАЛМА ЗВАНА ВАШИНГТОНИЈА ШТИТИ СЕ ОД СУНЦА „СУКЊИЦОМ“ ОД ОПУШТЕНОГ ЛИШКА.

МАЧКА

БАРБАРЕ СТАТСАР ИЗ ТОРОНТА (КАНАДА) БЕЗ ПРОТИВЉЕЊА ВУЧЕ МАЛЕ ДВОКОЛИЦЕ СА АРЊЕВИМА.

ТАТОШ НА ЛЕТОВАЊУ

1 ЧИШАО САМ
2 ЧИШАМ...

Поставили смо им само два питања: коју су књигу највише волели у детињству и шта сад читају:

Љиљана Симовић

директор Југословенске галерије репродукција: Још и данас знам читаве странице својих најдражих књига из детињства напамет. „А сада, Едварде Лифорде, недостојни сине једног достојног оца, шта кажете на све?“ — још ми и данас изазива језу на чак и сузе. Или сцена из „Оливера Твиста“ Чарлса Дикенса када Бил убија Ненси или када на крову напуштене куће у предграђу Лондона разбојник Бил, после злочина, покушава да се скоком спасе од полиције па видећи очи убијене Ненси промаши и обеси се на конопац којим је био везан, а његов верни бели пас скаче му на рамена и пада. Или када у „Црвеном гусару“ Фенимора Купера једрењак Црвеног гусара при сусрету с бродом који намерава да опљачка, спушта са јарбола лажну заставу а полако диже гусарску. Никада ми и касније у животу ништа није било узбудљивије од догађаја описаних у овим књигама. Једну књигу сачувала сам до данас и читам је бар једном годишње. То је предатно издање Кестнеровог „Храброг разреда професора Јустуса“. Догађаји у књизи, па чак и старински превод, помало стран и неуобичајен, уводи ме и сада у празничну, свечану атмосферу пуну очекивања због које су зимски празници најмилији сваком детету. Сада читам „Мајстор и Маргарита“ руског модерног писца Булгакова, књигу коју ћу сигурно уврстити у своје најмилије а она би ушла и у одговор ако ме неко буде питао које су ми сада књиге најдраже.

**РАЈКО
МИТИЋ:**

ФУДБАЛ

ТЕЖАК КАО

ЋУЛЕ

Најраније моје детињство везано је за фудбал или, како би то моја мајка некад рекла за ту „несретну лопту“. Данас ми је разумљиво што јој је моја склоност ка игри на два гола задавала главобољу. Нема родитеља који се не уплаше да му син кад почне да пика лопту, не забатали школу. Тек много касније она је променила мишљење.

Али, да почнем од почетка, у ствари пре мог почетка. Отац ми је као службеник премештен из Беле Паланке у Земун. Добили су стан у железничкој колонији на периферији Земуна која се зове Земун-Ново Поље. Од њега до центра Земуна има готово као од Теразија до Топчидера, а до Београда и да не говорим...

Ту сам се родио, прво ја па моја сестра. Свуда околу широке пустире тако да је места за игру било колико ти душа хоће. Чим сам проходао, почео сам на пољани да шу-

тирам лопту. Искрено говорећи у оно време то нам је била готово једина могућа забава.

У школу сам ишао чак у центар Земуна. Била је то велика зграда окружена широким парком. То је било школско двориште. У њој сам учио прва два разреда основне школе. Учио сам добро, али ме више занимао фудбал. С опромним стрпљењем исецао сам из новина фотографије познатих фудбалера. Не знам како су се новине звале, само се сећам да су биле у боји. Из дана у дан интересовање се повећавало: да бих гледао праву утакмицу морао сам да препешачим

неколико километара. Ишао сам обично с друговима. Фудбалски терен налазио се на другом крају земунске периферије који се тада звао Францгал. Из тога времена сећам се клуба „Витез“.

Али да се вратимо пустарама у Железничкој колонији и несташључима којих се и сада радо сећам. Нисам само уживао у игри већ сам имао великих неприлика с лоптом. Једном сам остао и без ципела. Ево како је то било.

Нашли смо крпењачу и кренули на пољанче. О стагивама, наравно, није могло бити ни говора. Ставио сам своје ципеле. Поделили смо се у два тима и играли, играли, до изнемоглости. Заборавио сам на све друго сем на фудбал и после утакмице кренуо кући. Чим сам отворио врата у стварност ме је вратио мајчин глас:

— Где су ти ципеле?!

Застао сам и погледао у ноге. Био сам бос! У првом тренутку нисам могао да се снађем...

— Па, знаш, био сам... — почео сам одговор муцајући.

Излетео сам из куће као без главе. Када сам стигао на пољанче ципела ни од корова. Шта сада? Мада ми се није ишло морао сам се вратити кући. Корак по корак с муком сам прешао онај исти пут који сам малочас претрчао за неколико минута. Да вам не причам шта се даље дешавало...

Били смо доста сиромашни и није било новца да ми се одмах купе нове ципеле. Мајка ми је исплела вуnene патике у којима сам ишао у школу. То је била прва цена моје фудбалске љубави.

Мада сам био одличан ђак, школа ме није много занимала. Добро сам рецитовао и сећам се да ме је учитељ увек изабрао да учествујем на приредби. Али, мене то није истински интересовало. Мисли су ми летеле само ка лопти.

После Земуна преселили смо се у Кошутњак где је отац подигао малу кућу. Брзо сам се спријатељио са децом и нашао нове другове. У близини се налазио и клуб „Кошутњак“. Ту смо проводили добар део дана. Гледали смо како старији тренирају и пожелели да крпењачу за-

менимо правим правцатим фудбалом.

Ја сам дао идеју да се одваја од џепарца за куповину фудбала. Када смо сакупили довољно, отишли смо у економат клуба и купили полован фудбал. Каква срећа! Да би изгледао као прави, узели смо белу масну боју и тако га наћапали да је постао тежак као ћуле!

Али, авај! Наша радост није била дуга века. Једнога дана враћајући се са утакмице склонно сам лопту у шупу иза куће која је уједно и кућица за пса. Морао сам то да учиним јер у то време моји родитељи не да нису били одушевљени фудбалом него су на сваки начин гледали да ме од њега одлепе. Сутрадан ујутру, када сам се пробудио, отрчао сам право на место где сам оставио фудбал. Ужаснуо сам се: лопта је била распорена. Стајао сам неколико тренутака бескрајно тужан а онда отрчао у кућу и упитао мајку зна ли шта се то десило. Одговорила ми је да је лопту вероватно распорио пас. Међутим, ја сам добро знао ко је то учинио.

Љубав према фудбалу није знала за препреке. И поред свих забрана ја сам још у гимназији постао члан фудбалског клуба „Кошутњак“.

Рано сам се осамосталио. Али, веровали или не, и дан данас сам везан за своје родитеље. Можда је то зато што су тако бринули око нас деце. Када сам одрастао и отишао од куће, мајка то није могла да схвати. Њој је непојмљиво да сви и сада не живимо заједно. Сваке недеље је обилазим, али њој то није довољно.

А КАД БИХ ОПЕТ БИО МАЛИ

Када бих опет био мали, да ли бих изабрао баш овај пут или бих можда желео да се нешто измени, питање је које сам често у различитим тренуцима живота постављао себи? Мислим, чак сам и сигуран, да то своје детињство, а испричао сам какво је било, ни за плаку не бих променио. Оно је за мене било срећно.

ОСАМНАЕСТОГОДИШЊИ РАЈКО МИТИЋ У ПРВОМ ТИМУ БСК-а НА УТАКМИЦИ ПРОТИВ „ЈУГОСЛАВИЈЕ“ ЧИЈИ ЈЕ ГОЛ БРАНИО ЉУБА ЛОВРИЋ

БЕКСТВО

из суркиње

Коњички капетан Литванског пука Александар Андрејевич Александров отишао је 9. марта 1816. године у пензију. У почетку обичан козак, затим коњички заставник, па поручник био је познат по необичној храбрости и као одан друг и пријатељ. Мало је ко знао да се под именом Александра Александрова крије Надежда Андрејевна Дурова, касније аутор познатих записа „Коњаник-девојка“.

Историја Надежде Дурове, која је преодена у мушкарца отишла у рат да се не би растајала од брата, позната је данас и ван границе њене отаџбине. Прерушавањем којем је прибегла издајући се за припадника „јачег пола“ није ништа ново у историји.

Још у 3. веку пре наше ере, како сведоче историјски записи, Атињанка Агнодика, преодена у младића, почела је да изучава медицинску науку. Она је брзо стекла популарност као искусан лекар. За њену тајну знало је само неколико њених пацијената који су више веровали у њу него у остале лекаре. Атински „ескулани“ којима је сметала популарност њиховог младог колеге, отужили су га за разузданост и разврат. Да би оповргла оптужбе, Агнодика је била приморана да открије да није мушкарца и само захваљујући заузимању угледних Атињанки избегла је строгу казну.

СА УНИВЕРЗИТЕТА У МАНАСТИР

*****

Жудња за знањем и жеља да се раскину вековне стеге које су држале жене у зависном положају, биле су узрок још једној мистификацији. Године 1400. на Краковском универзитету открили су међу студентима девојку по имену Навојка. Она је две године прилежно посећивала предавања и полагала испите, живела у интернату и тек пред само добијање дипломе неко је прокљувало њену тајну. Навојка је прошла много горе од своје претходнице — Атињанке. Црквени оци нису опростили том „бићу порочном и нечистом које се дрзнуло да прекорачи праг универзитета.“ Навојку су заточили у манастир.

Софију Апнтци, кћерку једног фабриканта из малог саксонског града Лицинау нису водиле тако племените жеље као Агнодику или Навојку. Двдесетогодишња Софија је, преобучена у очево одело, напустила 1713. године кућу и неколико се месеци крила издајући се за берберина Готфрида Гинтера.

Власти су се заинтересовале за берберина за кога се није знало ни како је ни откуда дошао, а како Софија није имала никаквих докумената, оптужили су је за скитљан и стрпали у војску. Живот у касарни није био по њеном укусу и Софија је побегла из војске и отишла у градић Алтерлајн где се настанила у кући неког пекара. Носила је и даље мушко одело и издржавала се од прошње.

Али, улогу просјака није успевала да добро игра: одавало је по-

*****

нашање и образовање. Ускоро се у граду почело причати да пекаров станар није нико други до преодени принц Фридрих Август Саксонски који је у то време инкогнито путовао по земљи. Софији су те приче одговарале и она се постепено толико уживела у улогу принца да је сам градски саветник Фолкар сматрао за част да заручи своју кћерку с принцем. Тек у фебруару 1715. године Софија је била разобличена и ухапшена. Њени доживљаји послужили су композитору Волфраму као подлога за комичну оперу „Принц Лизница“.

време царствовања императорке Марије Терезије у пешадијском пуку као редов, а затим као наредник. Мир пепелу њеном“.

ДЕВОЈКА — ГУСАР

*****

Живот пун узбудљивих доживљаја проживела је и Бретонка по имену Бар. Она је била прва жена

ФЕЛДВЕБЕЛ МАРИЈА

*****

Нешто дуже успела је да вара своју околину млада Аустријанка Марија Кетнерат о чему сведочи епитаф на њеном надгробном споменику у Ајхенштату: „Овде је 12. јануара 1862. године у 82. години живота преминула девица Марија Софија Кетнерат. Служила је за

која је путовала око света. Кријући да је девојка она је као „мали“ на броду пловила морима од 1767. до 1770. године с експедицијом познатог ботаничара Комерсона. За време боравка експедиције на Тахитију, храбра Бретонка се разболела и тек тада су домородачке жене које су је неговале откриле њену тајну.

Жеља за авантурама одвела је на море и Енглескињу Мери Роуд која је живела у 18. веку. Прерушена у мушкарца она је већи део свог живота провела на гусарском броду. За време борбе против једне енглеске фрегате Мери је била заробљена и одведена на Јамајку. У там-

ници, пред саму смрт, Мери је открила свештенику да није мушкарца.

Море и романтичне приче о животу на броду привукле су многе девојке. Године 1840. у листу „Морнинг пост“ испричана је животна историја Енглескиње Ане Мери Арнолд, кћерке једног поморског официра. Оставши рано без оца, она је већ у десетој години осетила све „сласти“ дечјег ропског рада у једној фабрици ужади. Додуше, за разлику од многих својих вршњакиња Ана Мери је имала „среће“. У њеном животу било је и светлих тренутака када је газда слао у пристаниште да однесе готову ужад.

Крај бродова са снежнобелом једрицама, међу морнарима који су од ње куповали ужад, у глави младе продавачице родила се смела замишља. У пролеће 1837. године, преодена у дечака, ступила је као „мали“ на један једрењак који је био спреман да исплови. Три године је провела на броду делећи са осталим морнарима све радости и тегобе поморског живота. Међутим, у септембру 1839. морнари са једрењака „Литл Робертс“ испричали су свом капетану како им се чини да са њиховим „малим“ нешто није у реду. После лекарског прегледа капетан је искрцао девојку с брода.

И млада Шведанка Јохана Софија Лект провела је више од годину дана на једном трговачком броду под именом Јохан Питер Карлсон. Јохан Питер се истицао спретношћу и сналаживошћу. Успевао је да се брже успне на врх катарке од свих осталих морнара. Одлично је пливао. Морнарска каријера Јохане Лект завршила се у болници. И новембра 1855. одговарала је пред судом због лажног представљања.

***

До већине оваквих мистификација није долазило само из романтичних разлога као што би се то могло помислити. Беда, потпуна обесправљеност жена, немогућност да ма шта учине што би превазилазило оквире дома и кухиње нагониле су девојке да се предевају у мушкарце и да под другим, мушким именом, покушају да у животу постигну нешто више. Беда је навела и турску сељанку Хајку, о којој су турске новине писале 1893. године, да три године служи војску под именом свог брата Али Реџепа: заменила га је да не би лишила своју сиромашну породицу хранитеља и једине потпоре.

*****

КАПЕТАН Кејт

ЗА ВРЕМЕ ЈЕДНЕ ПЛОВИДБЕ, КЕЈТ ЈЕ СВРАТИЛА У МАКАО ДА ПОПУНИ БРОДСКЕ ЗАЛИХЕ...

ПРОКЛЕТИ БАЛАВАЦ!
ОВОГ ПУТА ЋУ ТЕ
УХВАТИТИ!

МОЖДА ГРЕШИМ ШТО
СЕ МЕШАМ У ОВО ... АЛ'
НЕ МОГУ ДА ПОДНЕСЕМ
НАСИЉЕ!

ДРЕЈК! ЈЕСИ ЛИ СЕ ОЗЛЕДИО? ДРЕЈК?!

НЕ БРИНИ ЗА МЕНЕ! ЗНАШ ЛИ
ШТА ЋЕ БИТИ АКО НЕ
УХВАТИМО ТОГ
ПРОКЛЕТОГ ...

ПОБЕГАО
ЈЕ!

КАД СИ ТИ
ПАО ИЗГУБИЛИ
СМО ГА ИЗ
ВИДА!

ОНА ЈЕ КРИВА ...
ГУРНУЛА ТИ ЈЕ
БУРАД
ПОД
НОГЕ!

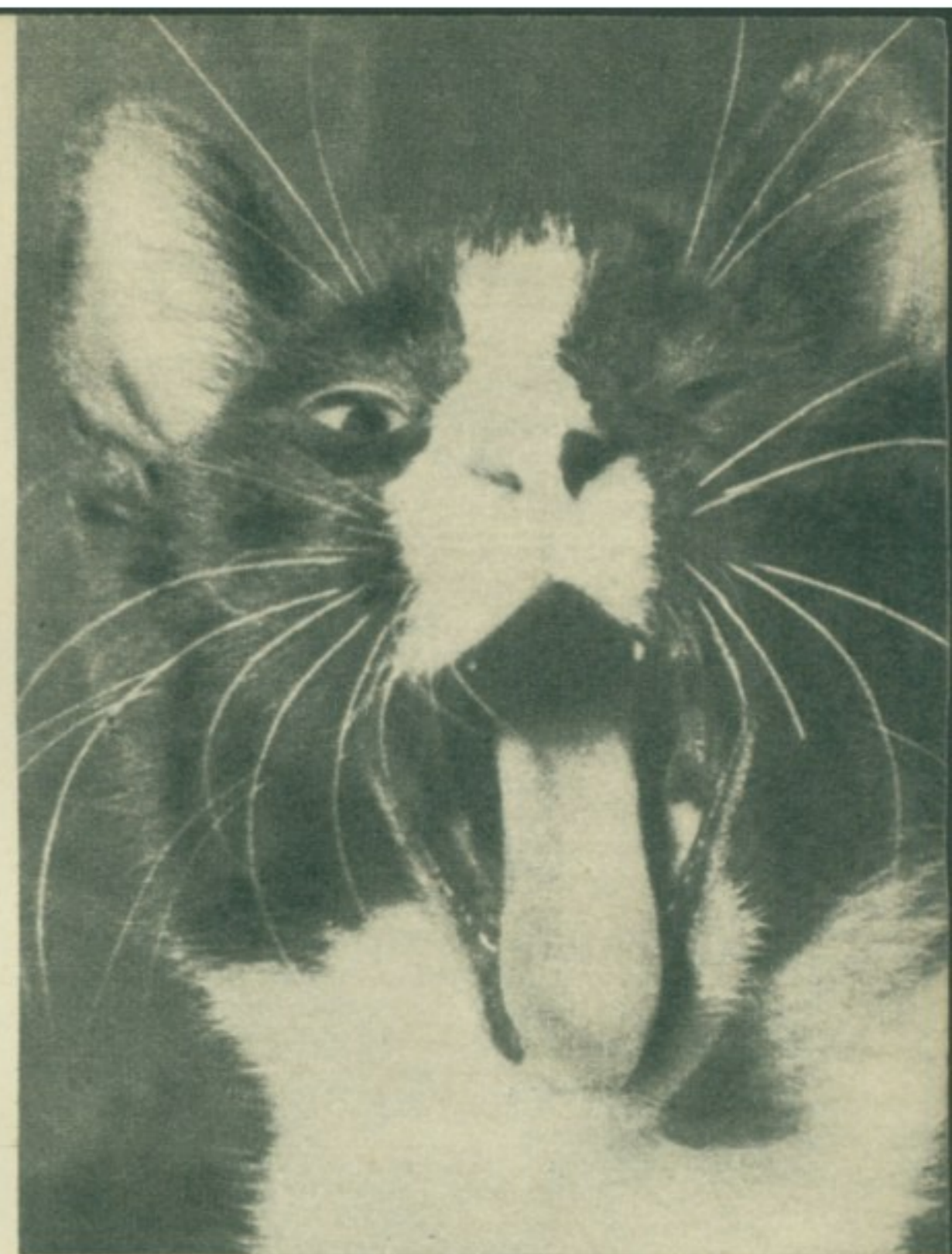
И НЕ
ЖАЛИМ ЗБОГ
ТОГА!

ЗАЖАЛИЋЕШ ЗБОГ
ТОГА, ГОСПОЈИЦЕ!
И ТО МНОГО!

ВАС ТРОЈИЦА ОДРАСЛИХ НА
ЈЕДНО ДЕТЕ! А ВАШЕ ПРЕТЊЕ
МЕ НЕ ПЛАШЕ!

ЛИКОВИ ПСЕЋИ И МАЧИЈИ ЗА УКУС СВАЧИЈИ

Лепота је слабост свих нас.
То зна и овај пас:
Зато се сликао анфас.

Шта да се каже за дотичну слику?
Цела се мачка сместила у језику.

Мачкица умиљата, мачкица милоснија.
За њом плачу: тепање, мамина, разгледница.

Покажи ми уши да ти кажем ко си.
Од њега нико леније уши не носи
Оне су тако дуге јер овај лепотан
сваког дана слави рођендан.

Буди одвећ строга да се свиђаш сваком
одбијај фризуром, погледом и длаком.

Нема тако јаког пера
Да опева величину овог гордог кера:
Он чак и не лаје
Он лоповима своје снимке даје.

Природа

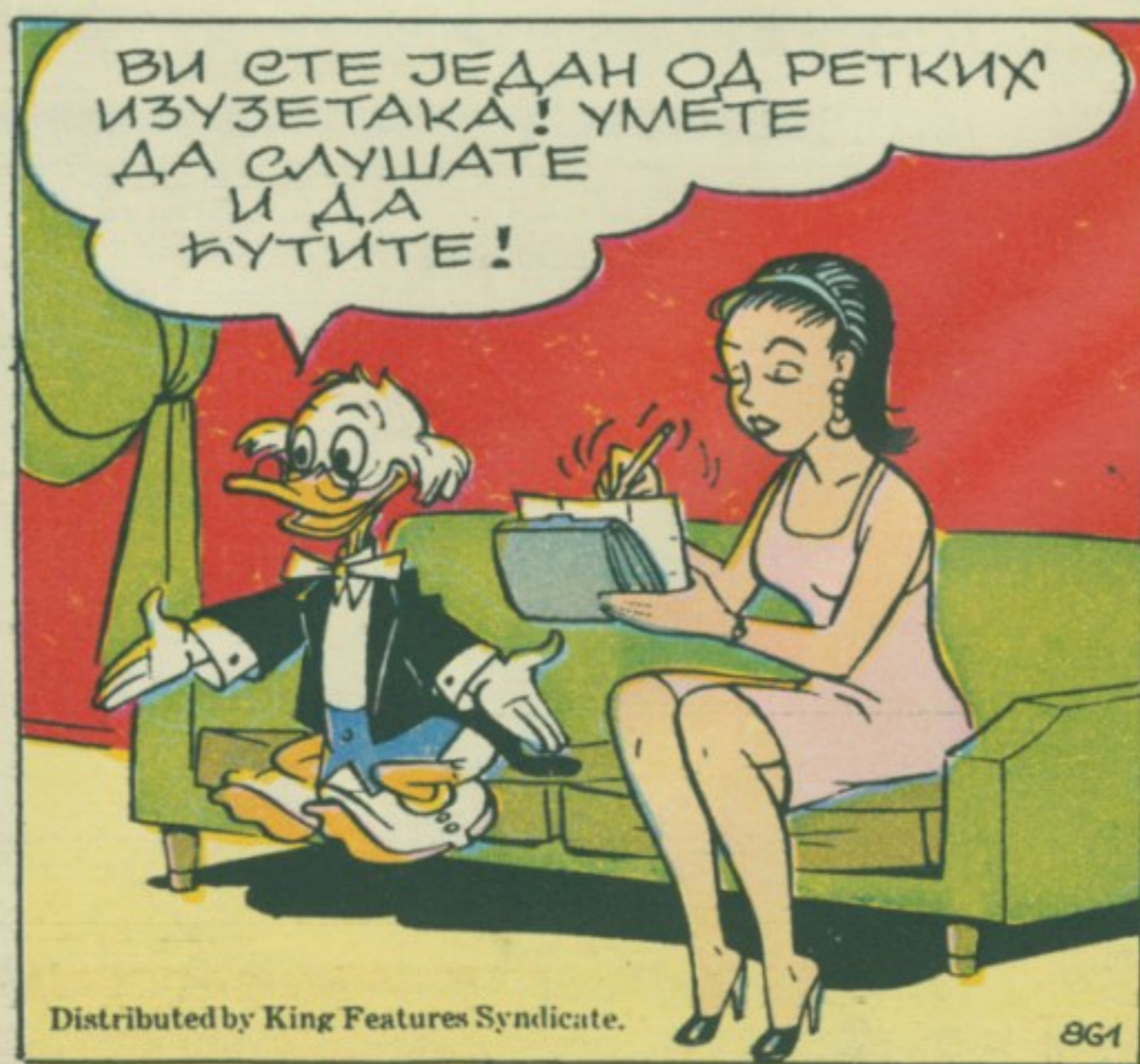

ГРУ-ГРУ, ЧАПА И ТАЈАНСТВЕНИ ПРОФЕСОР Z.O.

WALT
DISNEY

ПАЈА
ПАТАК

РИБЕ УСКАЧУ У ТИГАЊ

Николај Кориновскиј, шеф једног аутобуског предузећа у Лавовском округу, позвао је пријатеље на рибуљу чорбу. Ухватио сам јуче 40 караша! — поносно им је рекао. „У којој радњи?“ — питали су пријатељи знајући да се Николај никад није занимао риболовом. „У свом дворишту! Сами су допливали у лонац“ — објаснио им је.

Јак пљусак однео је брану на вештачком језеру у чијој близини Николај станује. Вода се излила и поплавила и његово двориште. Када је пљусак престао и Николај изишао у двориште, видео је како се по води, која се већ повлачила, нешто копрца. Загледао је пажљивије: рибе! И он их је једноставно покупио рукама.

ЈЕЛЕН — РЕКОРДЕР У ПЛИВАЊУ

У шумама Бретање ловци су гонили једног јелена. Бежећи од њих јелен је стигао до Атлантског океана, скочио у воду и стао да плива али не према Енглеској, већ право за — Америку. Имао је за собом већ седам препливаних километара када су га приметили с неког рибарског брода и извукли на палубу. Кад је брод стигао на обалу, лучки ветеринар дао је јелену инјекцију за умирење. Пливачког рекордера међу јеленима затим су вратили у исту шуму из које је, због ловаца, побегао.

ЕСКИМИ И АУТОМОБИЛИСТИ

Француски поларни истраживач Пол Емил Виктор вратио се недавно са Гренланда, где је неколико месеци провео међу Ескимима. По повратку у Француску изјавио је: „Све возаче аутомобила требало би приморати да науче ескимски језик и законом их обавезати да га употребљавају за време војње. Јер, то је једини језик на свету у којем не постоје погрдне речи и псовке.“

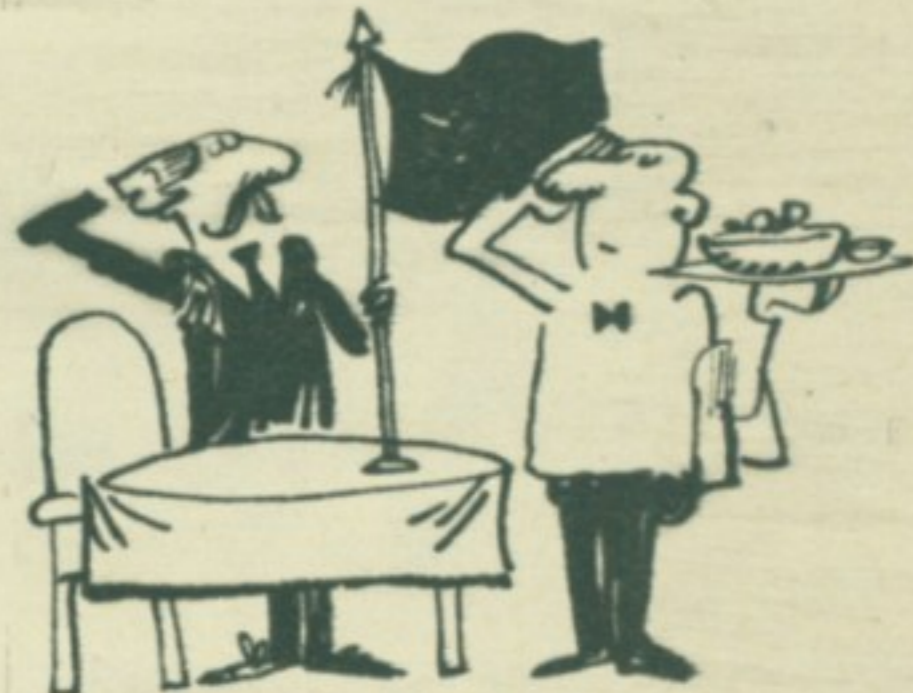
Инвазија мирољубивих

Обале Мексика постале су ових дана поприште незадрживе инвазије. Као сваке године у јуну, тако су и ових дана стотине хиљада корњача повеле из мора на копно да би на обали положиле своја јаја. Само у близини Тампикоа могло се видети преко 5.000 корњача. Рачуна се да ће у току идуће седмице још око пола милиона корњача изићи на суво. Мексичке власти спремно су дочекале инвазију: обала се налази под сталном примотром стражара чија је дужност да осигурају корњачама неометано полагање јаја и да та јаја сачувају од крадљиваца.

ПРЕДНОСТ ЉУБИТЕЉИМА ПОЗОРИШТА

Један лондонски ресторан завео је корисну новину. Сваки гост који при улазу на основу карте докаже да после вечере у ресторану иде у позориште, добија црвену заставицу коју поставља на свој сто. Такав гост има приликом послуживања апсолутну предност.

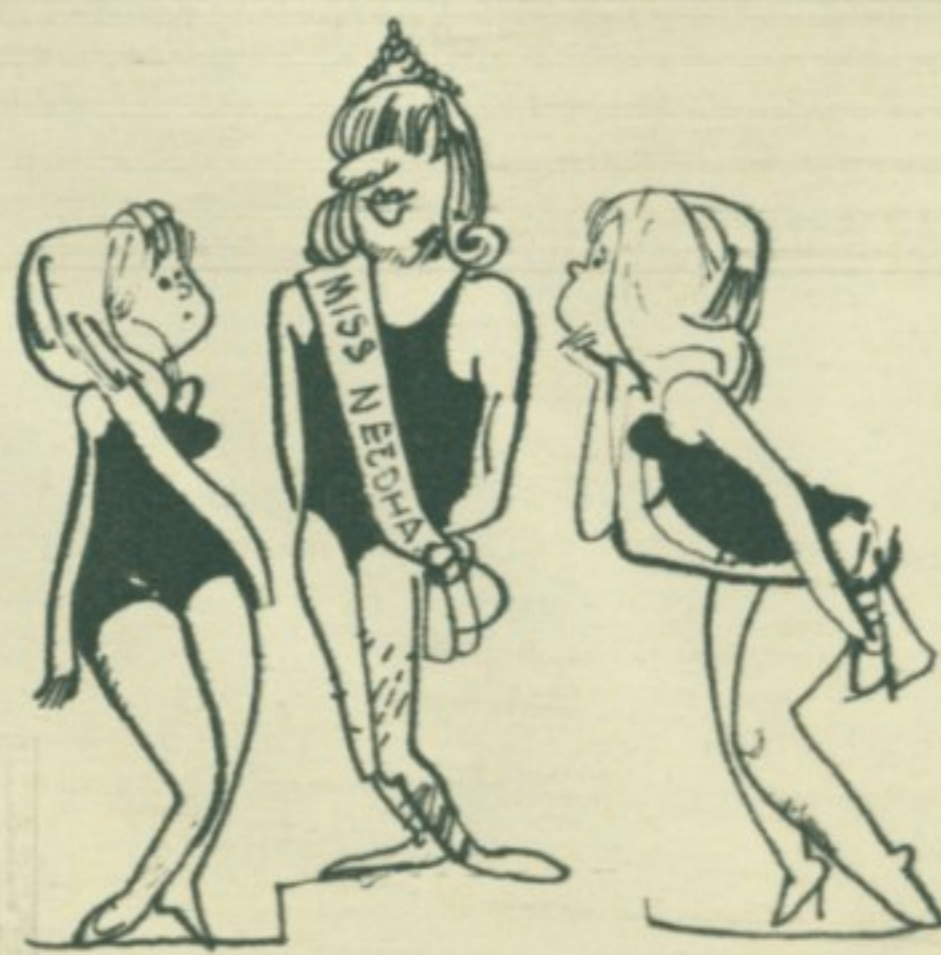
ФРАНЦУСКИЊАМА ЗАБРАЊЕНЕ ПАНТАЛОНЕ

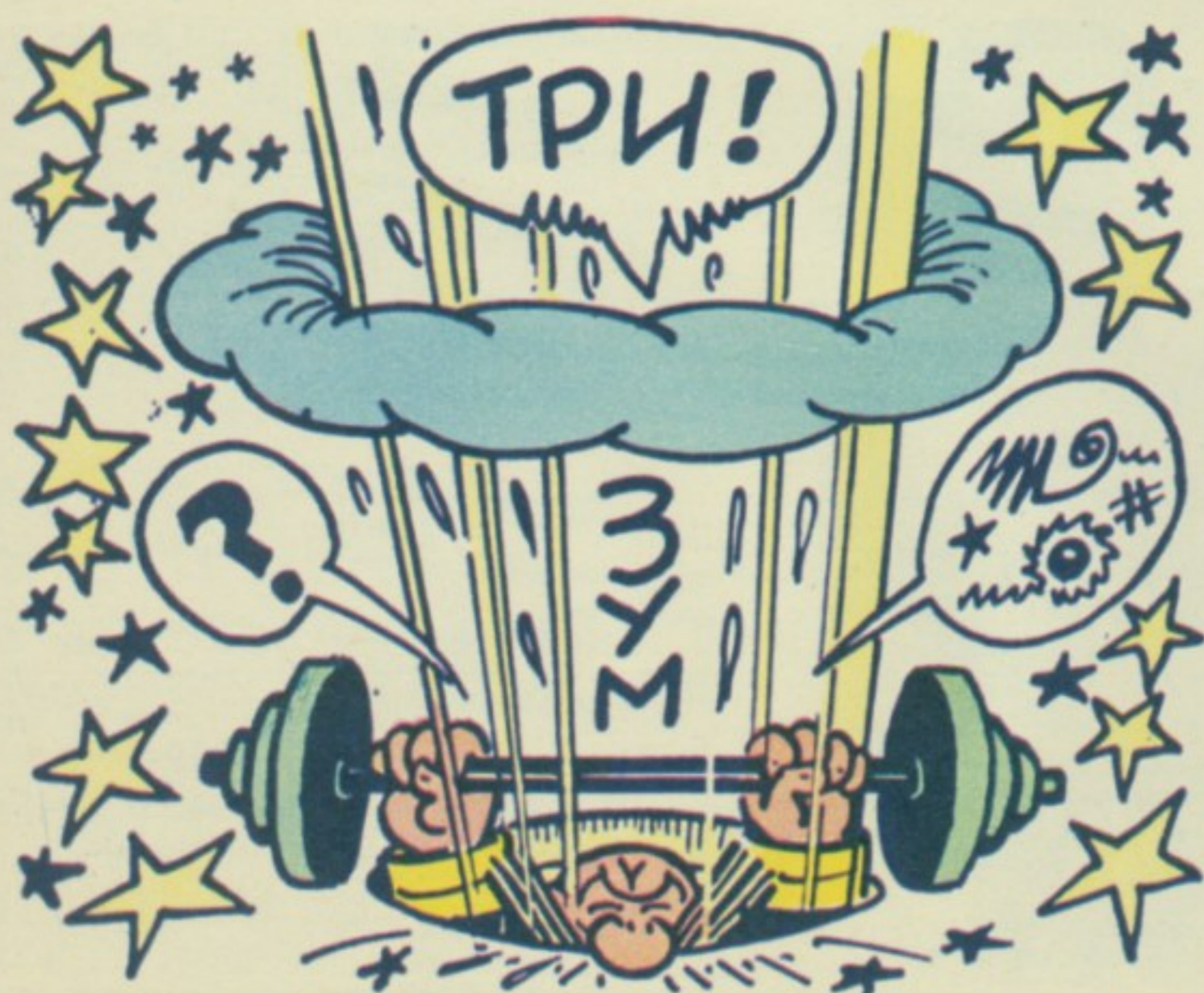
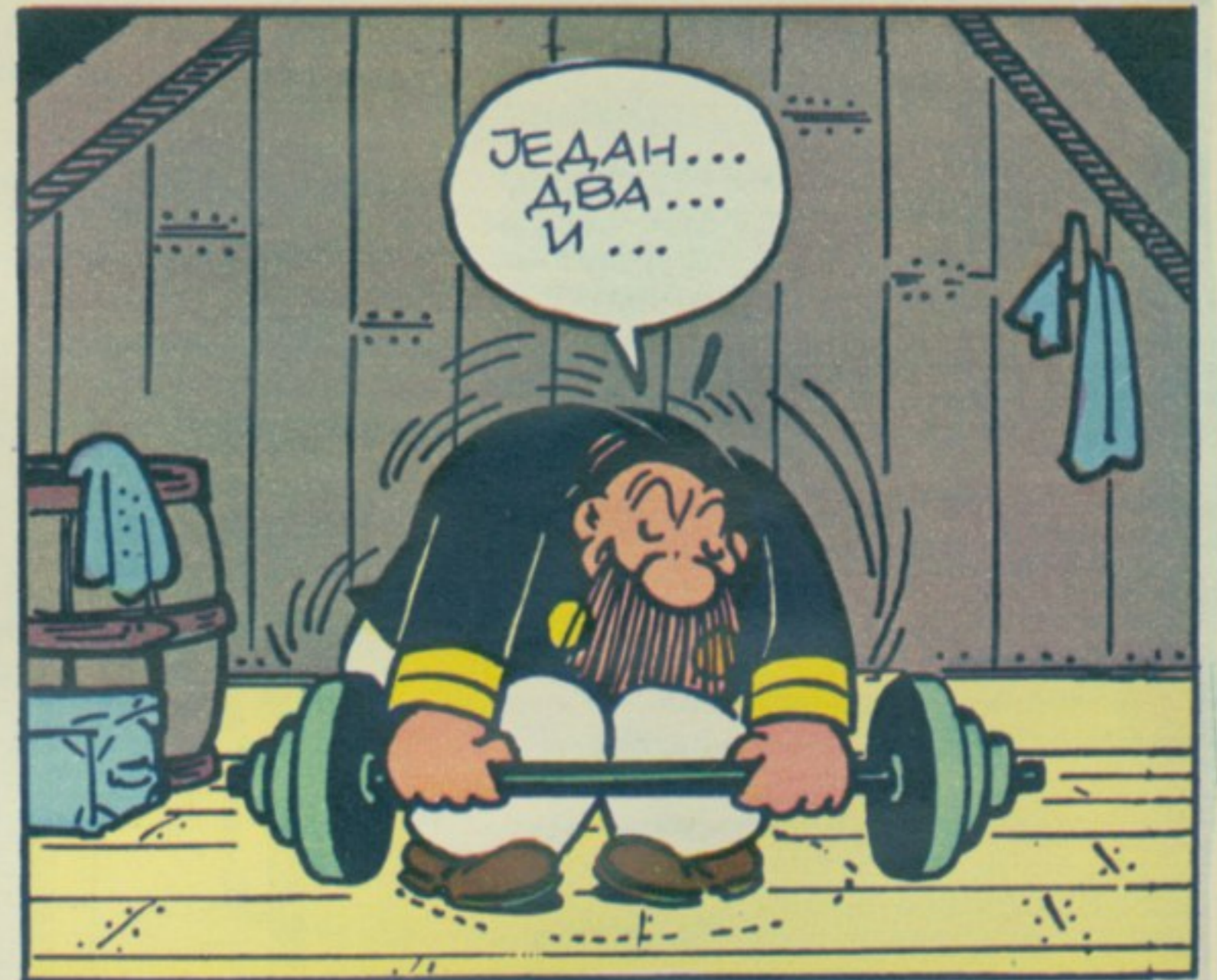
У Француској је неки „архивски молац“, преврћући старе рукописе открио да је у његовој земљи још на снази закон којим се женама забрањује да носе панталоне, сем ако за то немају нарочиту дозволу. Закон је датиран 9. бримера IX године — по календару велике француске револуције.

МИС ЈЕ БИЛА МИСТЕР

На конкурс за мис енглеског трговачког града Нидхема једногласно је била изабрана једна висока плавуша. Када је жири објавио своју одлуку, изабрана „мис“ скинула је пред збраном публиком своју плаву перику и још неке реквизите који су јој помогли у прерушавању и... на позорници је стајао један — мистер. Осамнаестогодишњи зидар Ендрју Зрамко испричао је да је хтео само мало да се забави и нашали. Уопште нисам очекивао да ће моју пријаву неко узети озбиљно а још мање да ће жири изабрати баш мене. Запрепашћење је било толико да је свечана приредба одмах била прекинута и град Нидхем остао је ове године без званичне лепотице.

ТАЈАНСТВЕНИ УБИЦА

ИЗ ЂАВОЉЕ ЈАЗБИНЕ

Долина реке Тин у Новој Енглеској одувек је била позната по одличној вуни, а огромна стада оваца нису се могла ни замислити без верних помагача човекових — овчарских паса. Било је много добрих паса али један међу њима — Вули — остао је становницима овог краја најдуже у сећању.

Године 1922. Боб Робин имао је већ близу седамдесет али је још важио за најбољег чобанина у читавој околини. Те године свет је угледао и мали Вули. Отац му је био пас, а мајка којот. Од овог необичног накота преживео је само Вули. Од самог почетка Вули је показивао изузетну интелигенцију и већ кад му је било две године био је понос старог Робина. Мада је чобанин био прилично груб према својим псима, ипак га је млади Вули волео и трудио се да му из очију прочита сваку жељу.

Довољно је било да чобанин само покаже један, два или три прста па да Вули схвати да толико оваца недостаје. Тада је полазио да их тражи и увек их проналазио. Деша вало му се да у том тражењу остане и по недељу дана, али овце је увек доводио натраг. Робин је добро познавао сваку овцу и није био мало изненађен када му је једном Вули дотерао неколико оваца које нису биле његове. Пас их је једноставно украо из другог стада кад није могао да пронађе изгубљене. Тако је стари Робин често долазио у незгодну ситуацију да враћа туђе овце. То је било утолико теже што Вули није никад крао из оближњег стада.

После годину дана Вули је постао најпознатији пас у целом крају. За све то време Робин није изгубио ниједну овцу мада су вукови често правили пустош међу суседним стадима. Нудили су му велике своте новца да уступи Вулија али он за то није хтео ни да чује. А и ко би се и усудио да одвоји Вулија од старог?

Једног дана Робин је добио налог од власника стада да отера 275 оваца до најближег пристаништа где је требало утоварити продате овце. До луке је било преко 200 километара. Међутим, захваљујући ревносној Вулији све је ишло у најбољем реду. Назад су стигли до пристаништа. Пре но што су се укрцале, Робин је почео да броји овце. Уместо 275 оваца било је 274. Љут због тога ударио је Вулија, показао му један прст и наредио му да што пре нађе изгубљену овцу. Сав покуњен Вули је одјурео у правцу одакле су дошли.

НЕОБИЧНА ВЕРНОСТ

Пошто су укрцали све овце на брод поново су их избројали. Показало се да су све овце на броју. Стари чобанин се преварио приликом бројања. Шта сада да ради? Брод је требало да крене а Вулија нема. А онда, Робин је био сигуран да ће Вули негде украсти овцу и да због тога може имати неприлика у непознатом крају. Тешког срца морао је на крају дана да крене и тако жртвује Вулија.

И заиста, Вули је, тачно као што је предвиђао његов газда, украо

овцу али је то учинио тек у току ноћи и пред зору је стигао с овцом на пристаниште. Али тамо више није било ни старог Робина ни оваца. Они су већ давно пловили реком, па Вули није могао да пронађе никакав траг.

Међутим, још није губио наду. Пазио је на овцу верујући да ће се његов господар вратити. Водио ју је на пашу а увече је доводио на пристаниште и чувао је. Људи су се чудили шта он то ради и убрзо се глас о њему пронео кроз целу околину. А онда се једног дана појавио чобанин из чијег стада је Вули украо овцу и одмах је познао. Али имао је муке да отме овцу од пса.

После тога Вули је постао раздражљив, готово ништа није јео и страшно је омршавио. Било је тешко препознати у њему оног некадашњег дивног пса. Али и даље је проводио по читав дан на пристаништу сачекујући све бродове и њу шећи сваког човека у нади да ће пронаћи свог господара. Шта све људи нису чинили да га придобију. Све је било узалуд; Вули није хтео да прими ничију милост.

Готово пуне две године живео је тако док једног дана није у луку стигао чобанин који је дотада радио са Бобом Робиним. Стари Робин је био мртав и тај чобанин, који се звао Џоџе Дорли, имао је на себи његов капут. Чим је Дорли сисао с брода, пас је почео да се у-

миљава око њега и овај га је повео са собом.

ОСВЕТА ЗА ИЗДАЈСТВО

Већ прве године код новог газде Вули је показао колико вреди: стадо које је он чувао није изгубило чак ниједно јагње мада су сва друга стада у околини страдала од орлова и лисица. Вули је поново повратио свој стари изглед само више никад није био онако весело као што је то био код старог Робина. Није могао да преболи то што га је Робин оставио.

Лисице су биле тако дрске да није било ноћи у којој не би преклале по неколико јагањаца. Ускоро су чобани утврдили да је то у ствари само једна лисица која живи негде у Ђавољој јазбини одакле је правила своје ноћне излете и клала јагањце и овце. О тој лисици кружиле су свакојаке приче. Нико је никад није видео. Пси који су доведени да је гоне, одбијали су послушност. Сујеверни чобани свашта су помишљали.

Запазили су да лисица никад не напада два пута узастопце исто стадо. Строго је водила рачуна да сваке ноћи посети ново и тек када би све обредила поново се враћала на оно које је прво посетила. Шта све чобани и ловци нису чинили да убију тог зликовца али без успеха. Међутим, за све то време једно стадо је остало нетакнуто: било је то стадо Вулијевог господара. Дорлију су нудили силан новац да прода или бар уступи Вулија за извесно време. Дорли је све понуде одбијао срећан што има тако доброг пса.

Те зиме снег је рано пао и изне-

надио сточаре. Исте ноћи страшна лисица је заклала једној удовици свих двадесет оваца. Огорчени ловци и чобани решили су да је овог пута униште по сваку цену. Трагови њених шапа јасно су се оцртавали на снегу. Лукава лисица је покушавала на све начине да завара траг улазећи често у реку. Траг је стварно водио ка Ђавољој јазбини, али када је стигао у близину јазбине скренуо је у правцу Дорлијеве фарме. Међутим, у околини фарме снег се већ отопио тако да се траг више није могао пратити. Ипак, то је било довољно да људе отрезни и да посумњају ко је у ствари та „лисица“. Ловци су стигли на Дорлијеву фарму и рекли му да имају доказе да је његов пас Вули поклао овце удовици. Заиста, траг који су они пратили одговарао је трагу Вулијевићих шапа. Дорли је био запрепашћен. Он је одбијао и саму помисао на то, тврдио је да је Вули најбољи овчарски пас на свету. Ипак је обећао да ће обратити пажњу на њега.

Зими, када су овце држане у штали, Вули је ноћивао испод стола у кухињи где је спавала и Дорлијева петнаестогодишња кћи Дора. Девојчици је отац рекао да ноћу пази на Вулија. И заиста, око пола ноћи Вули је почео да се мешкољи а онда се нечујно усправио поред прозора, отворио шапом једно крило, вратио се и поново легао под сто. После отприлике пола часа поново је устао, пришао Дорином лежају као да је желео да се увери да ли спава. Пошто се Дора правила да спава, Вули се вратио прозору и нечујно искочио у двориште.

УХВАЋЕН НА ДЕЛУ

Када је Вули отишао, Дора је прво помислила да обавести оца, онда се предомислила: желела је да сачека да види шта ће се даље десити. Није могла да верује да је Вули крвожедни убица оваца и јагањаца. Прошао је један час, још један док Дора није чула отварање капка и видела Вулија који је ускочио у кухињу и затворио капак за собом. Поново је пришао кревету да се увери да ли Дора спава а када је био сигуран у то легао је поред огњишта у коме је горела ватра и почео да лиже кржаве шапе и њушку.

Дора је веома волела Вулија а и он њу. Сада, кад је видела његово крваво тело, било јој је јасно да више не може бити сумње ко је убица оваца. Почела је гласно да плаче и кроз сузе му рекла: „Вули, Вули, зар је могуће да ти то чиниш?“

И сам Вули је био изненађен што је ухваћен на делу. Почео је полако да пузи ка Дори као да жели да покаже своје огромно кајање. А онда, изненада, када је био близу ње, наглим скоком бацио се на њу, покушавајући да је ухвати за грло. Дора је ставила руке на врат да би се заштитила од подивљале звери и почела да дозива у помоћ.

Отац је стигао у последњем тренутку. Неколико јаких удараца по глави најзад су савладали Вулија; испустио је девојчицу и свалио се на земљу.

Тако је завршио живот један од најбољих овчарских паса на свету. Кад га је први господар оставио, он је омрзнуо све људе и светио им се на тај начин што им је клао овце. Бар су тако људи из овог краја веровали...

????

ГДЕ ЈЕ ГРАНИЦА РЕКОРДА

????

Шампион Олимпијских игара 1932. године, чешки дизајнер терета Скобла, подигао је у тријатлону **380 килограма**.

Шампион олимпијских игара 1964. године, совјетски дизајнер терета Леонид Жаботински, подигао је у тријатлону **572,5 килограма**.

Слава првога није ништа мања од славе другог. Али, за 32 године, колико дели њихове каријере, резултат најјачег човека на нашој планети повећао се готово за 200 килограма. Какви ће се успеси постићи, на пример, на олимпијским играма 1996. године? Јер најзад, резултати се не могу побољшавати унедоглед!

Граница постоји! Не треба рачунати да ће икад ико претрчати сто метара за 3 или 4 секунда или да ће неко прескочити мотком висину десетоспратнице. Где је онда граница?

Не једном су чињени покушаји да се предскаже граница човекових физичких могућности. И шта се догодило?

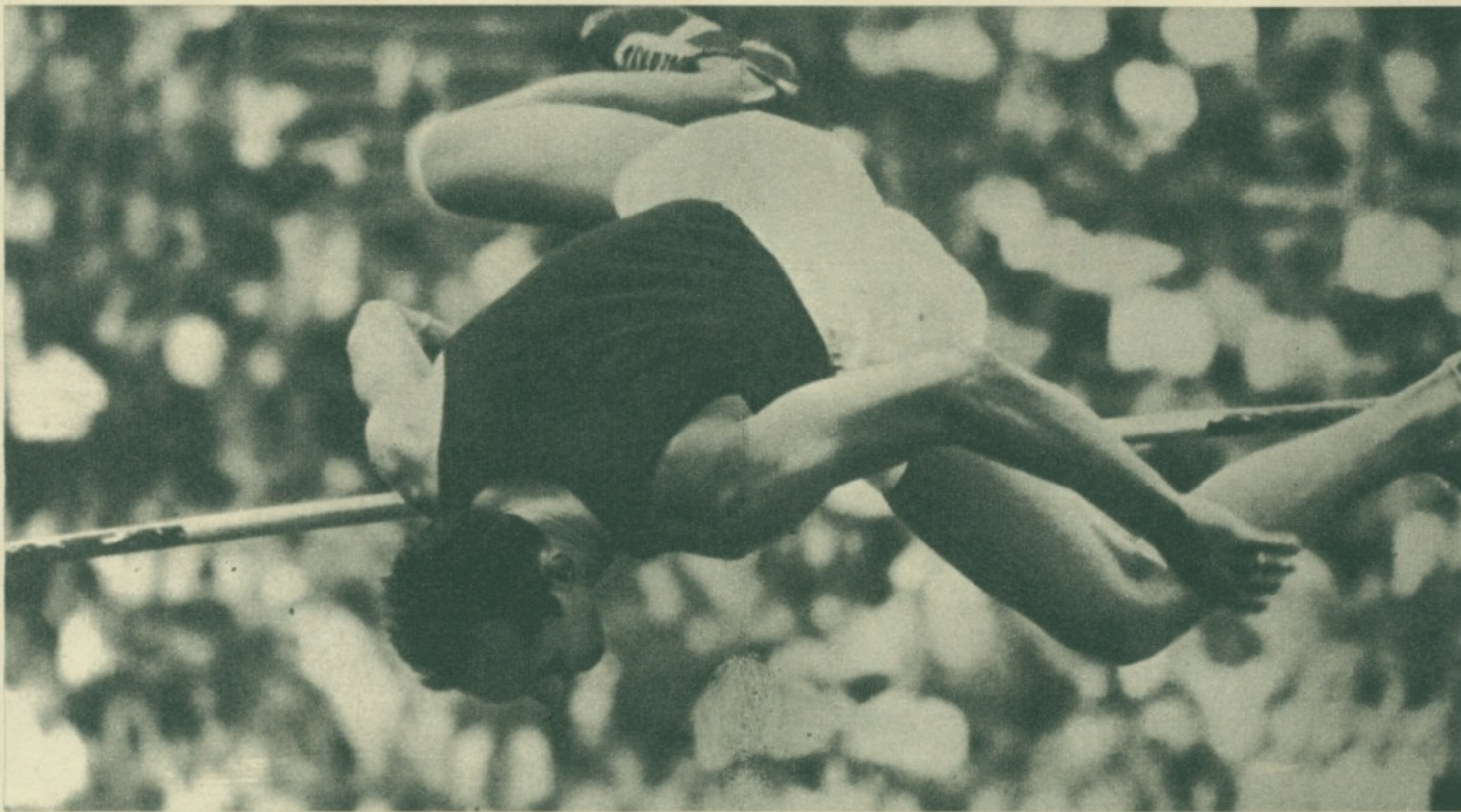
Када је 1924. године **Џони Вајсмилер** поставио светски и олимпијски рекорд у пливању слободним стилем на 400 метара, париски листови и — не само париски — једногласно су прогласили тај резултат „седмим светским чудом“. Познати тадашњи тренер и стручњак за пливање Карл Лојд писао је: „Очигледно, Вајсмилер је стигао до границе човекових могућности! У

сваком случају, мени лично се чини да је он, у поређењу са својим савременицима, отишао далеко напред. Такође мислим да ни кроз сто година човек неће успети да 400 метара преплива за мање од 4 минута и 50 секунди, рецимо за 4,45.

А сада отворимо протокол финалног такмичења у пливању на 400 метара с 18. олимпијских игара одржаних 1964. године. Свих осам такмичара „прешли“ су ту границу: Американац **Шоландер**, који је освојио титулу шампиона, препливао је **400 метара за 4 минута и 12 секунди**, а осмоласирани такмичар, совјетски пливач **Белиц—Хајман**, за **4 минута и 21,4 секунд**.

Тридесетих година овог века један од најбољих америчких тренера лаке атлетике Брутус Хамилтон, саставио је „Таблицу граница човекових могућности у трчању, скоковима и бацању“. Таблица је изазвала праву сензацију и била је оцењена као „заснована на науци и

свестраној анализи докумената“. Данас, међутим за таблицу Брутуса Хамилтона знају само малобројни стручњаци.

Зашто је заборављен овај документ? Аутор таблице тврдио је, на пример, да „плафон“ за скакаче увис износи 211—213 сантиметара. Совјетски атлетичар **Валериј Брумел** прескочио је **228 сантиметара**. Брутус Хамилтон је сматрао да никад ниједан атлетичар неће успети да претрчи 400 метара за мање од 45,6 секунди. Ипак, три учесника у финалу на олимпијади у Риму прешла су ту границу. Амерички такмичар **Отис Девис**, који је добио златну медаљу поставио је нов светски и олимпијски рекорд: **44,9 секунди**. У Токију је рекорд на тој стази био слабији, али је ипак оповргао Хамилтоново пророчанство — 45,1 секунди.

Тако је живот „пробио“ и све друге „плафоне“ које је одредио Брутус Хамилтон. Не треба помислити да је Хамилтон приступио изради таблице без довољно познавања онога о чему је писао. Резултати које је овај амерички тренер узео као „плафон“ у разним атлетским дисциплинама, били су тридесетих година веома високи и изгледали недостижни.

Али човек је прескочио те границе. Сведоци смо појаве да рекорди у свим гранама спорта незадрживо расту. Да покушамо да одредимо какви се успеси могу очекивати у блиској будућности и у којим гранама.

Ако се у једној дисциплини из године у годину постижу све бољи резултати, онда је до „плафона“ још далеко и треба очекивати да ће се и у будућности рекорди „по-

мицати“. Међутим, ако се резултати полако помичу или „тапкају“ у месту онда је мање вероватно да ће се у наредним годинама постићи неко значајније побољшање рекор-

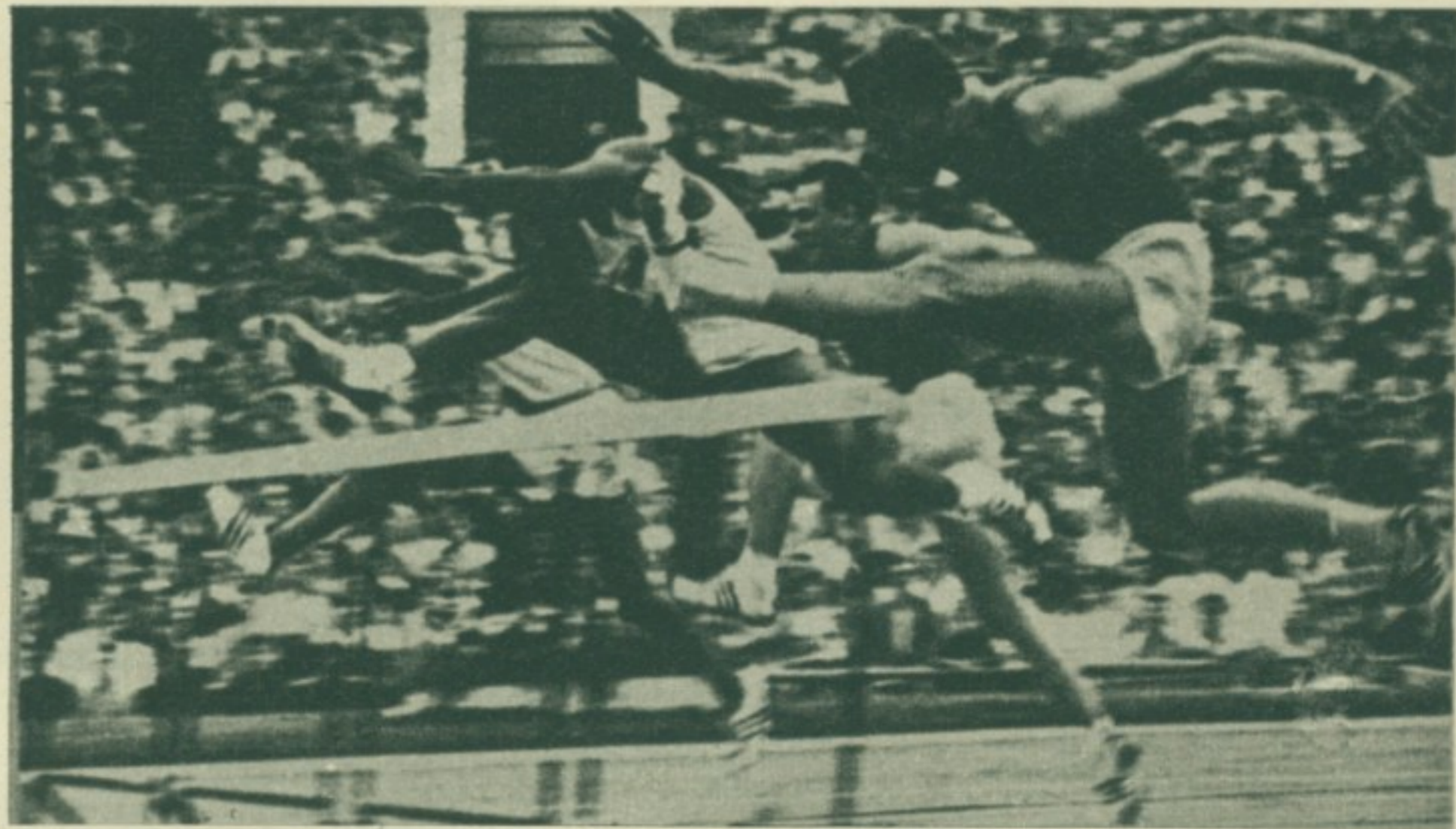
да. Али ни у том случају не треба сматрати да се стигло до „плафона“. Коренита измена у методици тренирања и усавршавању технике могу да изазову нагли „скок“ резултата. Тако се на пример, код скока увис за мушкарце за двадесет

рекорд **Џесија Овенса** у трчању на 100 метара двадесет година остао непревазиђен.

Стручњаци сматрају да се нови резултати могу очекивати у тешкој атлетици и у пливању, а да су перспективе скакача увис мање светле. Примећено је наиме, да је највећи темпо пораста достигнућа код оних врста спортова где је потребна снага.

Резултати спорије расту тамо где успех спортисте пре свега зависи од брзине: у трчању на 100 и 80 метара, на 110 метара с препонама. Ту се, очигледно, приближавамо функционалним могућностима нервномишићног система човека и сваки десети део секунде захтеваће од спортиста и тренера велике напоре.

Хероји спортских такмичења ранијих времена били су даровити спортисти. Када би они живели и тренирали данас, у савременим условима, били би свакако достојни

година, од 1932. па до 1952. године, резултат победника олимпијских игара побољшао за свега 4 сантиметра, а за следећих 12 година — 17 сантиметара.

Понекад резултати неког изузетно надареног спортисте далеко премашују могућности његових најближих супарника. Тако је светски

противници данашњих рекордера. Јер, успеси једног спортисте не зависе само од његовог талента: много већи значај има методика тренирања. А пошто се методи стално усавршавају то на будућим олимпијским играма, које ће се одржати ове године у Мексику, треба очекивати и нове рекорде.

СУТЈЕСКА * ЛЕГЕНДА * ЕПОПЕЈА

Фрањо Херљевић је у прослављеној Шестој источнбосанској ударној бригади једно време био командир чете, а затим командант батаљона. Истакао се нарочито у борбама за време V непријатељске офанзиве. У нападу на посаду у Храњену запленио је један топ, тешики митраљез и заробио осамдесет домобрана. У борби за ослобођење Тузле заробио је дванаест хаубица. Народни херој Херљевић данас је генерал-потпуковник ЈНА.

У пролеће 1943. године, на почетку V непријатељске офанзиве, Шеста пролетерска источнбосанска ударна бригада налазила се на територији Бирча. Фрањо Херљевић је тада био командант другог батаљона у бригади.

Једног дана из Врховног штаба стигло је наређење: „Спојте се са главнином наших снага“.

Бригада је одмах кренула на дуг и напоран пут кроз непријатељску територију у правцу Сутјеске. У том вишеседневном маршу Херљевићев батаљон је наилазио час на Немце час на усташе. Задржавао се колико да их разбије или уништи, па настављао ка Вучеву. Борци су били исцрпљени.

Од реке Сутјеске до висоравни Вучева има око 5—6 километара. Стопу по стопу, више бауљајући него ходајући, уз то носећи и рањенике са собом, батаљону је за овај пут било потребно шест часова. Партизани су падали, устајали и опет постртали. Хране ни за причест.

— Окупите борце и нека прилегну — наредио је командант Херљевић.

— А обезбеђење? — упита један борац.

— Наложите ватру у средини — рече Херљевић, као да не чу питање, па додаде: Поставите два стражара, нека се сваки час смењују.

Тек што су се борци опружили, кад стиже курир бригаде са целулом на којој је стајало само неколико речи: „Немци излазе на Вучево. По сваку цену морају се збацили у кањон Сутјеске.“

Команданту Херљевићу за тренутак се смркло пред очима. „Како да покренем полуживе од умора и изгладнеле борце?“

За два-три минута батаљон бораца је ипак био постројен. Командант Херљевић био је веома кратак: „Другови, Немци су избили на Вучево. Наступају из кањона Сутјеске. Морамо их стерати. Од тога зависи наш пробој и пут у источну Босну“.

— Намерно нисам говорио велике речи — каже данас генерал Херљевић. — Дао сам им времена да сами схвате ситуацију. Стајали су предатном готово боси. Од хладноће и

Ових дана по двадесет и пети пут сећамо се људи хероја и њихових дела, свега оног што се тих судбоносних дана 1943. године догодило на реци Сутјесци и око ње, оних јунака који су побеђивали смрт и надживели себе.

Ево само неколико детаља о људима који су се борили на Сутјесци, који су за изванредну храброст одликовани Орденом народног хероја.

гладовања кожа им је била модро сива. Чудио сам се како се уопште држе на ногама. Па ипак, веровао сам им.

Неколико тренутака касније борци су почели да дижу главе. У испијена лица враћала се крв. Било је то од гнева а и мржње. Спремност да се умре, да се све руши око себе.

Кренули су, неми и смркнути. Без речи. Након једног сата, дошло је до судара. Кад је угледао Немце Херљевић је кратко командовао.

— Јуриш, другови.

Настао је пакао. Као луком одапети, они исти борци, до малопре полуживи, насрнули су попут вукова. На немачке рафале нико се није обазирао. Важно је било једино што пре стићи у немачки строј и ухватити се прса у прса. Изненађени и не схвативши шта се то догађа, Немци су се окренули натраг низа стене, у провалију кањона Сутјеске. Разлегло се њихово очајничко дозивање, док су стрмоглаво падали низ гребен, одакле су се мало пре конопцима узверали.

Од неколико заробљених Немаца партизани су дознали за немачку комору која их је чекала на суседном платоу. Није их требало два пута на ово упозоравати. Као да су Немци знали да ће то партизанима требати, „снабдели“ су их свим и свачим — од цигарета и чоколаде до муниције. А онда, одједном, у планинско предвечерје, зачула се песма. Од борца до борца, почеше да расту стихови и да се шире планином.

„Црвен је исток и запад
Црвен је север и југ...“

ТРКА СА ОБЛАКОМ

Данило Комненовић је рођен у херцеговачком селу Поплат и после ниже гимназије отишао је у војну ваздухопловну школу. Партизанску пушку је узео првог дана устанка народа Босне и Херцеговине — 27. јула 1941. Од обичног борца, Комненовић је убрзо постао командир Поплатске чете, а затим добијао је нове и одговорније дужности, да би крај рата дочекао као командант Босанско-херцеговачке дивизије КНОЈ-а. Праве подвиге направио је у току IV и V непријатељске офанзиве, управо у време борби на Сутјесци. Народни херој Данило Комненовић данас је генерал-потпуковник ЈНА.

У време борби на Сутјесци, Комненовић је био командант батаљона у Десетој пролетерској херцеговачкој бригади коју је водио прослављени јунак Владо Шегрт.

Половином маја бригада се налазила у околини Никшића. Као што у рату бива, изненада је стигло наређење да крене према Маглићу. Пуних 15 дана, и дан и ноћ, били су нападани или су они нападали. Смењивали су се маршеви, борбе, маршеви, борбе. А одмора никако. Почетком јуна, Комненовићев батаљон је добио наређење да успостави везу са другим батаљоном исте бригаде на Крвавим брдима, једном од многобројних врхова планине Биоч (Маглић). У то време тамо је други батаљон водио огорчене борбе и сад је Комненовићев батаљон требало да му притекне у помоћ. Исцрпљени и уморни борци ове јединице кретали су се усиљеним маршем. Кад су стигли пред сам циљ, Комненовић је зауставио јединицу а сам кренуо напред, према

суседном узвишењу на којем је, према добивеним обавештењима, требало већ да се налазе делови другог батаљона. Са свих страна чули су се одјеци борбе. Били су то најтежи дани Сутјеске.

Бели облаци, карактеристични за ову планину, дизали су се косама планине попут коњаника. Налете из ненада, сакрију све, и прођу — ни сам не знаш где оду и куд се деду.

Замишљен и уморан Комненовић није ни приметио да га је у једном тренутку такав облак заклонио. Кад је облак прошао, имао је шта и да види. На педесетак метара од себе, угледао је немачко митраљеско гнездо: три сива немачка шлема и митраљез уперен гачно у њега.

— Шта сад? — пролетело му је кроз главу али је продужио даље истим кораком у правцу непријатељских цеви.

— Играо сам на живот или смрт — каже генерал Комненовић. — Ишао сам даље полако погнуте главе. У ствари нисам имао шта да бирам. Ма где мрднуо, довољно је било да Немац притисне обарач. Око мене чистина. Ипак, веровао сам: преварићу их. Неће ме жива. Док стигнем до њих појавиће се или облак или камен. Кораци су били вечност, а онда сам у магновењу, чини ми се надохват њихових руку, угледао подужу стену. Нагло сам се бацио иза ње. Истог тренутка, швапски рафал, је почео да круни камен око мене. Али, био сам жив. Сад се већ ни ја не бих дао, јер сам имао аутомат. Бранићу се. Само да не баце бомбу. У том сам изнад њихових глава приметио белачасти облак који се кретао према мени. Без размишљања, скочио сам не дозволивши да ми облак побегне, и заједно с њим, а можда и брже од њега, потрчао према друговима. Нашао сам их како спавају сном праведних, један до другог, с пушкама и машинкама у наручју.

Сад је на Швабама био ред да се изненаде. Потиснули смо их са неколико рафала и заузели положај. Задатак је ипак био извршен. Веза је успостављена и помоћ дошла у прави тренутак. Тако је народни херој Комненовић, захваљујући ратном искуству, остао жив и са својом јединицом извршио постављени задатак.

Б. Тирнанић

ЏУЛИ КРИСТИ

АРХЕОЛОЗИ ЈАВЉАЈУ

Једно од највећих здања старог света ископано је у Перуу. У близини града Калајо нађени су остаци петоспратнице која је одједном могла да прими три хиљаде људи. Научници за сада још не могу да дају објашњење чему је служила грађевина са двадесет пет великих просторија.

На територији Месопотамије до данас је ископано мање од једног процента древних градова, који су некада цвели између Тигра и Еуфрата. Више од 99 одсто градова још крије своје тајне под наслагама песка и глине.

У Белорусији су археолози пронашли минђуше, ковани новац и друге бронзане предмете који потичу из II века наше ере. Ови предмети својим изгледом јасно показују да су племена која су живела у горњем току Дњепра одржавала трговачке односе с Римском Империјом.

Почетком нашег века научници су утврдили да је човек из Азије прешао у Северну Америку пре пет хиљада година. Затим је то време било померено на десет, а касније на петнаест хиљада година. Судећи по последњим открићима каменог оруђа у планинама Аљаске дошло

се до закључка да је то било још раније — равно пре 25 хиљада година!

Већ неколико година у западном делу Мале Азије амерички археолози, заборавивши на научне циљеве, помоћу најсавременијих геофизичких апарата траже ризницу либијских царева. Према легенди, у време кад је Либију освојио персијски цар Кир, небројено државно благо било је закопано у земљу. Између осталог, Либијци су први у историји, у VII веку пре наше ере, ковали златан новац.

У Јужној Америци археолози су

пронашли посуђе од керамике са цртежима који представљају брадаће људе с капима које веома подсећају на старогрчке војне шлемове. Сами Индијанци никада нису носили браде нити су имали металне шлемове. Цртежи на вазама утолико су загонетнији што потичу из VIII века наше ере.

На југу Швајцарске недавно је откривено скровиште у посуди од бронзе коју су закопали римски легионари. Нађена је и путна бронзана мастионица с остацима мастила које је добро сачувало боју. Ископина је стара 2.100 година. Испоставило се да је вечно мастило сачувано од више елемената, од којих су досад откривени чај и смола ариша (тисовине).

60 ДАНА НА ДНУ ОКЕАНА

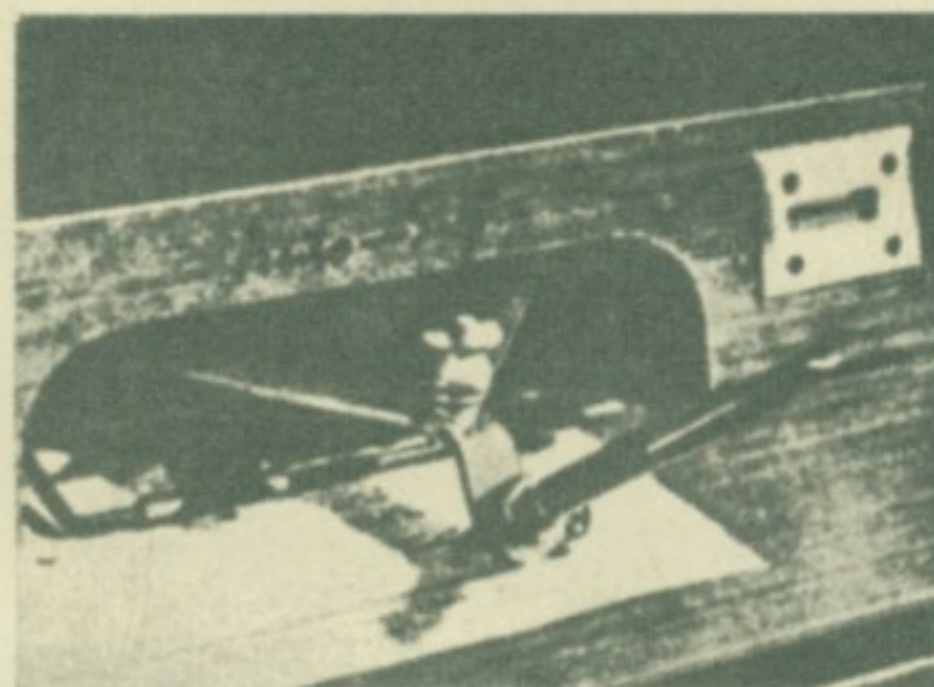
Четири америчка научника провешће читава два месеца на океанском дну, што ће представљати најдужи непрекидни боравак истраживача под морем.

Ово изучавање океана, названо „операција тектит“ треба да почне фебруара идуће године у лабораторији која ће почивати на дну океана на дубини од 16 метара у заливу Грејтер Лемшер, испред острва Св. Јована у групи Девичанских острва. Досадашњи рекорд у дужини боравка под морем износи 45 дана.

„Операција тектит“ омогућиће четворици америчких научника да

живе и раде под морем излазећи с времена на време да изврше одређене задатке. Капсула са два одељења у којима стално влада одређен притисак служиће им као стан и радионица.

Сврха пројекта је да се проучи и сними морско дно међу коралним стенама у Карипском мору као и приобални рудни терени, да се више сазна о животу риба и тиме помогне индустрија риболова а и да се прати утицај изолованости на људе што је веома важно и за дуге свемирске летове. Веза са површином одржаваће се једино помоћу телефона.

АУТОМАТ ЗА ПОТПИСИВАЊЕ

У Енглеској је недавно конструисан апарат за потписивање докумената према одређеном обрасцу потписа. Апарат може да за један час стави 350 потписа који се уопште не разликују од оригинала.

МУЗЕЈ ЗА СЛЕПЕ

У музеју уметности у држави Северна Каролина (САД) отворено је одељење за слепе. У њему су изложене скулптуре и гравире, које посетиоци могу опипати и држати у рукама. Музеј има многобројну публику, посећују га не само слепи из Северне Каролине него и из других држава.

Подземне живинарске фарме

У Немачкој Демократској Републици све чешће се живинарске фарме отварају у напуштеним рудницама. Највећа од њих је фарма Блендорф, смештена у бившем руднику соли. Она даје годишње више од милион кокошију.

Искуство је показало да подземне фарме имају низ предности над

СПАКОВАНА ШУМА

У Шведској је већ у неколико расадника уведен нов начин сађења. Између две траке хартије, које избацује машина, распоређују се на једнаком растојању младе стабљике. После тога се хартија залепи. Саднице залепљене на траци савију се у ролну која је кад се размота дугачка око 70 метара. Такав један пакет садржи просечно 1.400 садница. На другој машини-сејачици причвршћује се шест таквих ролни. Крећући се за трактором, сејачица поставља траку са садницама у бразду претходно изорану а плуг их загреће. Након извесног времена хартија у земљи иструне и саднице почињу да расту.

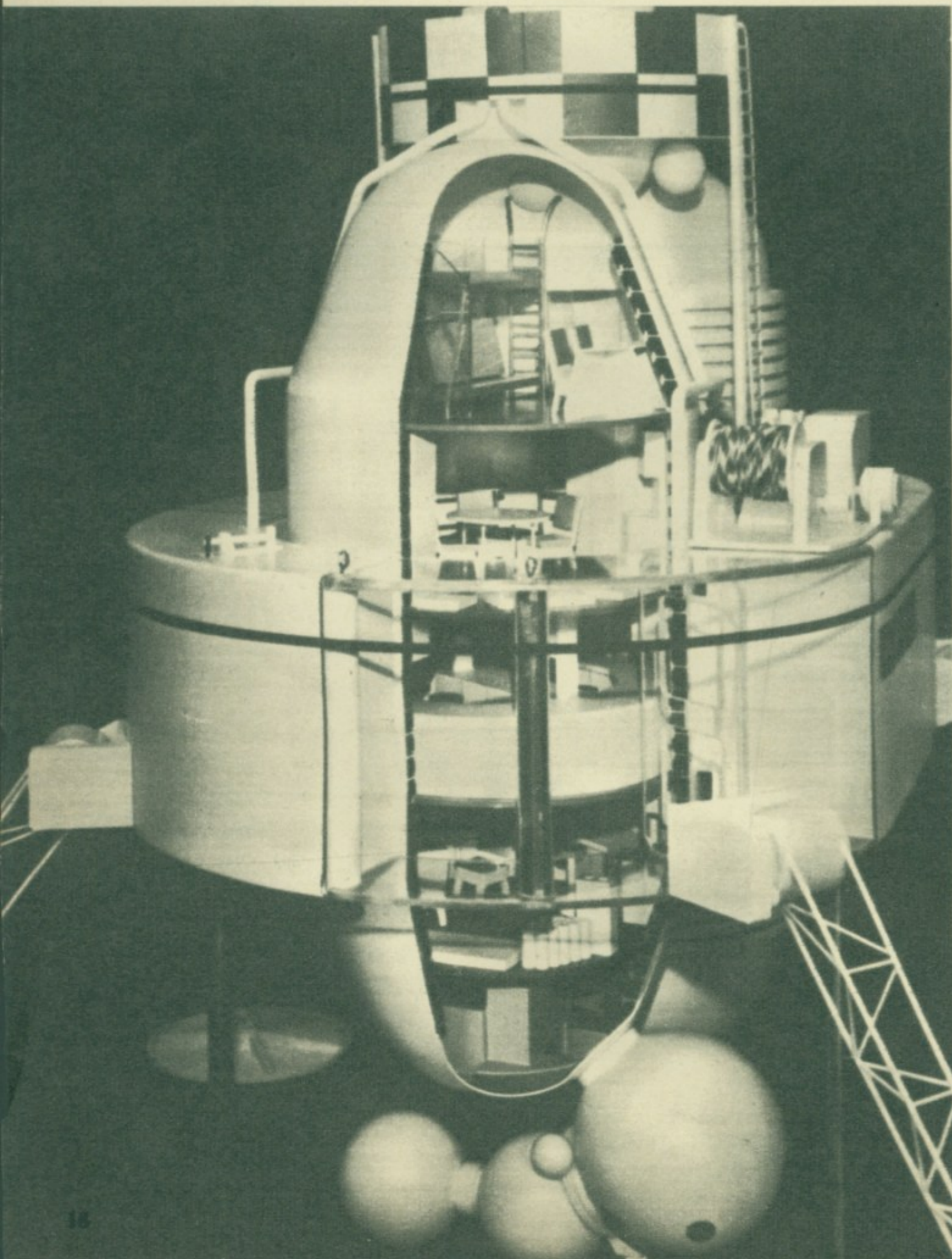
ЖИВА КАО МАЗИВО

Група истраживача Чикашког универзитета утврдила је да жива постављена у магнетско поље постаје добар материјал за подмазивање. Претпоставља се да ће ново мазиво у најскорије време наћи широку примену и то посебно за подмазивање машина које су подвргнуте високим температурама или радијацији као што су, на пример, уређаји атомских реактора и космичких ракета.

Како доскочити плазми

Кад космички брод уђе у густе слојеве атмосфере, његову површину облажу облаци растопљене плазме због чега се у току три до четири минута прекидају радио-везе са бродом. Како је веза на том најопаснијем делу пута веома значајна за сигурност брода, научници су покушали да савладају утицај плазме на

радио-везу и већ су постигли извесне успехе. Истраживача групе научника у Сједињеним Америчким Државама показала су да се утицај јонизованог ваздуха на радио-везу знатно смањује ако се у облаци плазме убаци извесна количина водене

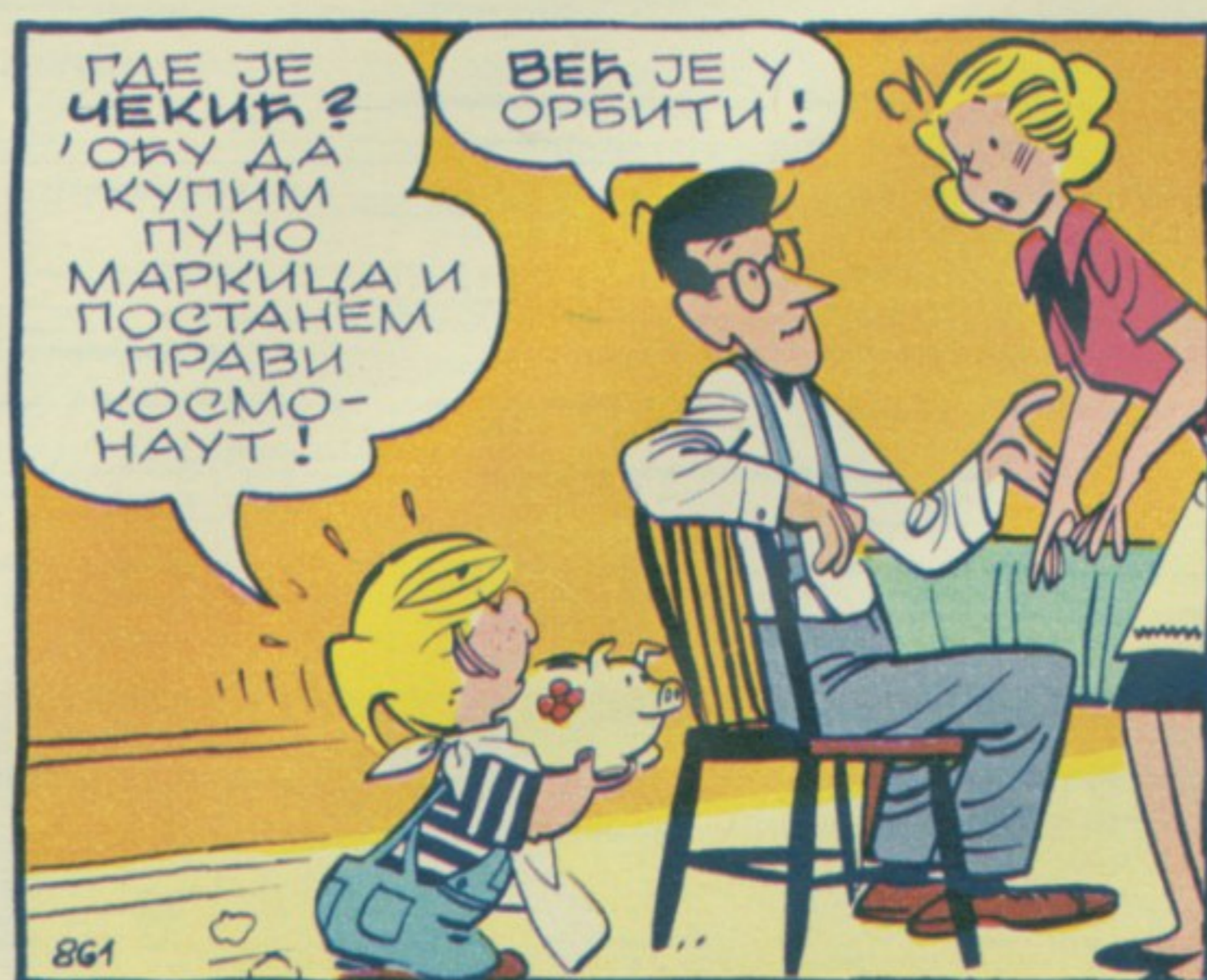

РАКУНОВ ЗИМОВНИК

Прошла зима била је на Далеком истоку изузетно снежна и хладна. Мразеви и глад натерали су многе дивље животиње да потраже заклон у близини људских насеља. Изгледа да се од свих угрожених зверчица најбоље снашао један ракун. Он се дошуњао до самог центра града Хабровска и сместио се крај топлог радијатора у једној довршеној али још ненастањеној згради која је, да инсталације не би страдале од мрза, загревана целе зиме. Нико не зна колико је ракун провео у свом топлом зимовнику. Људи су га пронашли тек кад је дошло пролеће и пустили га на слободу.

ДЕНИС У ОРБИТИ

БРУНХИЛДА

И ФИЗИОЛОГИЈА

Немачки техничари, анатоми и физиолози створили су, заједничким напорима, модел жене у природној величини израђен од провидног материјала. И док глас са магнетофонске траке говори о изгледу и функцији појединих органа, у провидном телу жене, коју су њени творци назвали Брунхилда, сићушне и добро скривене сијалице осветљавају, редом, све те органе. Вене светле плавом бојом, артерије као да горе црвеном, нерви су жути, лимфни систем зелен. Скелет, начињен од алуминијума, верна је копија свих, и најситнијих костију.

ХЕЛИКОПТЕР БЕЗ ГРАМА ГОРИВА

У Сједињеним Америчким Државама извршен је интересантан експеримент: без и грама горива хеликоптер се подигао и одржао у ваздуху неколико минута. Тајна покретања мотора састоји се у томе што се он напајао енергијом са земље. Њу је емитовао генератор ултра-кратких таласа снаге пет киловата. Антена уграђена на хеликоптеру примала је електромагнетске таласе а ту их је затим специјални уређај претварао у електричну енергију, која је покретала мотор. Конструктори рачунају да ће помоћу генератора снаге хиљаду киловата хеликоптер моћи да се подне на висину од 15 километара! Да би се реализовао овај поступак напајања летелице енергијом, биће потребно да се дуж трасе изнад које пролази изградe специјалне генераторске станице.

НА ТУЦЕ ЈЕ ЈЕВТИНИЈЕ

2

Мама је завршила психологију. Мама, психолог, и отац, стручњак за продуктивност рада, решили су да се посвете новом проблему — психолошком васпитању своје деце. Били су убеђени да оно што се успешно примењује у фабрикама може бити исто тако добро и за породицу, па су њих двоје формирали Породични савет по угледу на фабричке савете.

Савет се састајао сваке недеље и, мада је понекад личио на лудницу, ипак је дао добре резултате. Изабрали смо комисију за извршавање одређених послова. Тако је комисија за куповину пронашла један велики магацин који је продавао робу по сниженим ценама, све почев од рубља до фудбалских лопти. Комисија за храну набављала је намирнице директно из фабрика.

Једног дана Савет је донео одлуку о извођењу ванредних радова у кући и врту. Лил, која је тада имала 8 година, поднела је понуду за фарбање једне дуге и високе ограде иза куће по цени од 47 центи. Пошто је њена понуда била најјевтинија она је добила посао.

— Много је мала да би могла да офарба ограду — рекла је мама оцу. — Немој јој дати тај посао.

— Глупости — одговорио је отац. — Мора да упозна вредност новца и да се навикава да испуњава задатке.

Лил је радила на овом послу после школе десет дана. Добила је слике на рукама а понекад је била толико уморна да није могла да спава. Отац је због тога био забринут па ни он није могао да спава. И поред тога, желео је да Лил испуни своју обавезу.

Пошто је завршила посао, Лил дође плачући оцу.

— Завршила сам посао — рече. — Надам се да си задовољан. Могу ли добити мојих 47 центи?

— Немој плакати, злато — рече јој отац дајући јој новац. — Ма шта да мислиш о твом оцу, знај да је радио за твоје добро. Иди у собу и погледај шта има под јастуком. Видећеш да те твој отац увек воли.

Под јастуком Лил је пронашла пар лепих ролшуа.

***

Према очевом мишљењу јести је био неизбежан губитак времена. А пошто је сматрао да треба користити сваки минут учио нас је и када смо јели.

Важито је правило да нико не може говорити уколико тема није од општег интереса, о чему је отац доносио одлуку.

— У наш разред иде најглупљи дечак на свету — почела би, на пример, Ана.

— Да ли је леп? — упитала је Ернестина.

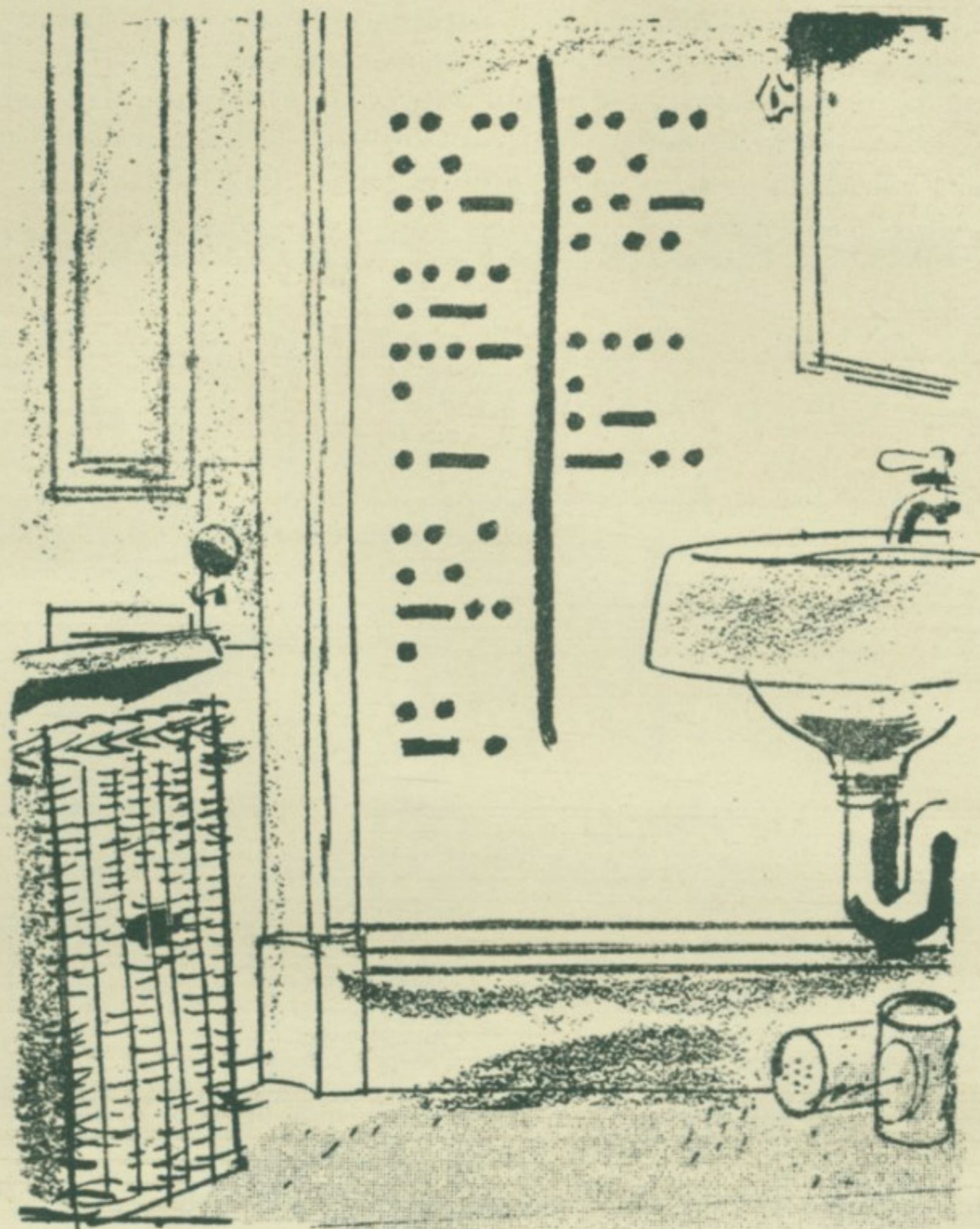
— Није од општег интереса — викнуо је отац.

— Али мене интересује — реаговала је Марта.

— А ја се смртно досађујем — изјављивао је отац. — Да је Ана рекла да у разреду постоји дечак са две главе, онда би то сигурно било од општег интереса.

Обично, на почетку ручка, док је мама делила храну, отац би започињао разговор.

— Данас сам упознао једног ин-

жењера који се недавно вратио из Индије — говорио је отац, а ми смо унапред знали да ће и најбезначајнији подаци из Индије бити оцењени да су од општег интереса, док ће догађаји из Монкклера бити сасвим неинтересантни.

Наравно, све оно што се односило на изучавање покрета, било је од општег интереса.

***

Пре поласка на летовање отац нам је обећао да тамо нећемо морати да учимо. Одржао је реч мада нас је у ствари непрекидно увек нечему учио.

Тако је и било и са Морзеевом азбуком.

— Могао бих вас научити Морзееву азбуку а да је не учите, — рече нам једног дана за време ручка.

Одговорили смо да не желимо ништа да учимо док не почне школа — Нема ту ништа да се учи — понови отац. — Онај ко је први научи, добиће награду, док ће се остали кајати.

После тога узео четкицу, кутију црне боје и затвори се у купатило. Насупрот клозетској шољи нацртао је Морзееву азбуку и ко год је седео на њој имао је азбуку пред очима. Једини начин да је не гледамо, био је да затворимо очи.

Три дана отац је писао тајне поруке по зидовима соба. — Шта је написано, тата? — питали смо га — Свашта — одговорио је мистериозно. — Многе тајне и многе забавне ствари.

Почели смо да копирамо азбуку и затим постепено преводили очеве поруке. А он је настављао да пише као да не примењује наше интересовање.

Скоро сваког дана отац је остављао по неку поруку следећег садржаја: „Онај ко први преведе ову поруку, нека претресе десни џеп мојих платнених панталона. Тата.“

У џепу смо обично налазили: чоколаду, новчић или дозволу да купимо сладолед на очев трошак. И, баш како је он предвиђао, после неколико недеља, сви смо научили Морзееву азбуку.

***

И тата и мама желели су да имају многобројну породицу. Сматрали су изузетком ону годину у којој се није родио један мали Пилбрет. На дан венчања решили су да имају туце деце и за 17 година брака добили су: шест дечака и шест девојчица.

Када је требало да се роди два-

наесто дете, Џејн, мама је отишла први пут на клинику, јер наша кућа, у којој смо проводили одмор није имала потребну удобност.

Тих десет дана, док је мама била у болници, за оца су били прави пакао.

— Желим да останеш у болници док се сасвим не опоравиш — рекао јој је отац за време посете. А затим је одмах додао: — Једва чекам да се вратиш кући. Не могу да радим кад ти ниси код куће.

Када се мама вратила, отац нас је поспројио на веранди према подинама старости.

— Не да се хвалим, али ово је скромна породица — рече отац ходајући свечаног изгледа од једног краја на други као официр који врши инспекцију својих војника — Сви су овде, Лили, и са овим је свршено. Да ли си размишљала да нам следеће године, у ово време, не ће бити потребна колевка?

— Мислила сам на то — одговори мама. — Био би то прави луксуз, није ли тако? Отац је тада обухватио руком око струка и мамине очи напунише се сузама.

***

Нико од нас деце није знао да отац већ дуже времена болује од срца. Када су старије девојке полазиле на факултет, лекар је рекао тати да му остаје још мало времена.

Још смо раније били приметили да је тата ослабио. Први пут после 25 година тежио је мање од 90 килограма. Шалио се говорећи да му је било смешно да после толико година може да види властите ноге. Руке су почеле да му подрхтавају а лице је постало тамносиво. Када је излазио из собе, корак му је био несигуран.

Имао је 55 година и ми смо веровали да су то симптоми старости. Никома није падало на памет да отац може умрети пре него што он сам не донесе одлуку о томе. О својој болести сазнао је још пре рођења Боба и Џејн. О томе је разговарао са мамом и заједно су разматрали могућност да једног дана она остане удовица са толико деце.

Мама је знала какав одговор отац жели:

— Не знам зашто би дванаесторо деце задало већу бригу од десеторо — рекао јој је. — Желим да завршим оно што сам започео.

Болест је била главни разлог због кога је отац унео толико система у наш породични живот. Он је хтео да све иде глатко и када њега више не буде било и да одраслија деца преузму на себе одговорност за млађу. Тата је знао да ће једног дана опроман терет пасти на мамина леђа.

Лекар му је рекао да ће живети највише годину дана, и то ако престане да ради.

А отац је и поред свега тога наставио да ради. Свој мозак је за-

Howard Chubb

Сиркуф

СТРАХ И ТРЕПЕТ МОРА

вештао Универзитету у Харварду. Спремао се за неке конференције у Енглеској и Чехословачкој чије је одржавање било заказано кроз осам месеци. На три дана пред одлазак у Европу отац је умро.

Док је чекао воз за Њујорк јавно се мами телефоном са станице. На пола разговора мама је чула крклање и разговор је био прекинут. Те суботе старија деца нису била код куће. Обављала су послове по граду док су се млађи играли у врту.

Суседи су нас колима скупљали. Када смо стигли кући, одмах смо знали шта се догодило. Двадесетак аутомобила било је паркирано у улици. Деки је плакао седећи на тераси.

— Тата је умро — рече нам једнајући.

Тата је био један део нас и један део нас тог дана је умро.

***

После очеве смрти мама се потпуно променила. Док је тата био жив, мама је била веома плашљива. Понекад, када за столом није нишло како треба, мама би бризнула у плач и одлазила у собу.

Сада, одједанпут, није се више ничег плашила. Ништа више није могло да је узнемири јер оно што је волела било јој је одузето. Није плакала. Два дана после очеве смрти, док се у кући још осећао мирис свећа, мама је сазвала Породични савет и саопштила нам је, уколико би је сви помогли, да би она могла наставити очев посао и уместо њега одржати говор у Лондону и Прагу, јер верује да би тата то желео.

Ернестина и Марта помогле су мами да спакује кофере. Ана је у кухињи спремала ручак. Френк и Бил су отишли у град да покушају да продају наш стари аутомобил.

— Нека пошаљу дизалицу — викала је за њима Лил. — Ова кола могао је да покрене само тата.

***

Једног дана питали смо тату зашто штеди време, где ће га употребити:

— У раду — одговорио је отац — у учењу, у потрази за лепим, у уметности, у забави.

КРАЈ

Са слике поносито гледа човек у гиздавом мундиру. Висок око вратник приморава га да главу држи забачену, звездасти орден на грудима даје му изглед достојанствености и величине. Барон Робер Сиркуф...

Родио се 1778. године у француском лучком граду Сен-Мало. Од својих предака, досељеника из Ирске, наследио је охолост аристократа. Као дечак својим потпуним презиром према учењу и науци доводио је до очајања своје учитеље. Маштао је само о авантурама, богатству и слави. У тринаестој години постао је „мали“ на једном броду приобалне пловидбе. Али, пловидба крај обала на малом мирном броду брзо је дојадила младом авантуристу и он је прешао на ратни брод „Аурору“ који је кретао за Индију.

И ево пред нама је већ поручник Сиркуф који пролази кроз „велику школу“: његов брод превози прно робље за колоније француских краљева. Али, ни то занимање не одговара официру који чезне за великим авантурама и новцем. Године 1795. он постаје гусар и под „Веселим Роцером“ (тако су у то време називане гусарске заставе) који се вијори на једрењаку „Емилија“, Сиркуф почиње да лута морима.

Енглески бродови „Пингвин“, „Расел“, „Самболас“ постају његов плен. Уцена коју су Енглези написали за Сиркуфову главу само подстиче његову смелост и крволочност. Од Индијског океана створио је своје „морско царство“ и постао стална претња енглеским трговцима чије је бродове нападио и пљачкао. А кад је у водама Бенгалског залива напао и заробио енглеску крстарницу „Тритон“, која је имала велику посаду и 26 топова, Сиркуф је за све поморце постао страх и трепет јужних мора.

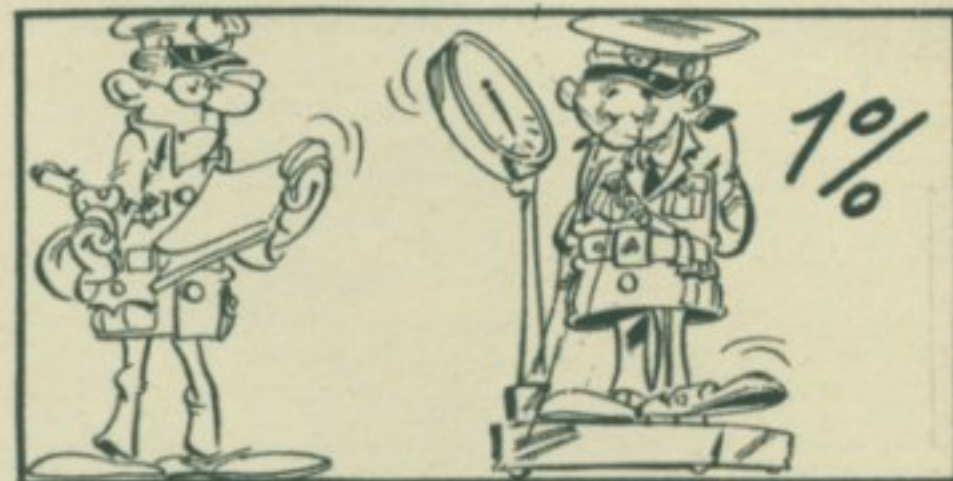
Године 1801. Сиркуф се вратио у Сен-Мало са два милиона опљачканих франака. То богатство се знатно повећало када се оженио са Мари Блез де Мезонев, кћерком једног богатог бродовласника. Али, миран породични живот није му много пријао. Мир који је Бонапарта склопио с Енглеском у Амијену није дуго трајао. Када су после годину дана непријатељства обновљена, ескадра коју је Сиркуф опремио повела је на мору огорчен рат против Енглеза. Сиркуф је испловио на броду који је носио симболично име, „Онај који се враћа“ и за кратко време заробио много непријатељских бродова. Наполеон му је понудио заповедништво над фрегатама царске флоте одређене за пловидбу Индијским океаном. Али, стари гусар је више волео да остане независан и да се не потчињава тамо некаквим адмиралима. И поред тог одбијања Сиркуф је, кад је једном навратио у Сен-Мало да би предахнуо између два гусарска подухвата, добио од Наполеона титулу барона. Од тог дана пират се претворио у трговца и бродовласника који је снабдевао гусарске лађе свом погребном опремом — почев од посаде па све до бродова. Већ после неколико година о њему се причало као о једном од најбогатијих бродовласника у Француској.

Композитор Робер Планкет написао је оперу „Сиркуф“. У њој је историја уступила место позоришној романтици: дирљива судбина храброг младог морепловца Робера и његове вољене Ивоне потпуно је одговарала духу оперете 19. века. Разуме се да несобични Робер из оперете нимало није лично на правог барона Сиркуфа, морског разбојника и пљачкаша, који чак није ни покушавао да своју хладну рачуницу и похлепу прикрива плаштом романтике.

ПОД СУДИЈСКОМ ПЕРИКОМ

Од месечних плата оних припадника полицијских снага чија телесна тежина премама дозвољену норму одбијаће се један процент.

(Закон савезне државе Калифорнија)

За простирање дамског и мушког рубља на истом конопцу слеђује казна.

(Закон државе Минесоте)

Пешак — то је елемент уличног саобраћаја који спаја у себи и средство за превоз и његовог возача.

(Дефиниција стручњака за питања градског саобраћаја Ц. Пенсера, из Лондона)

Лице које је своју зубну протезу изгубило при покушају да се сакрије од полиције, нема право на добијање новог бесплатног комплета венчачких зуба.

(Национална здравствена служба града Портланда, Енглеска)

Свако ко на улицама града види бубабивабу или било коју другу гамад а не изгази је ногом биће ухапшен и кажњен новчано или затвором.

(Закон америчке савезне државе Њујорк који је још на снази)

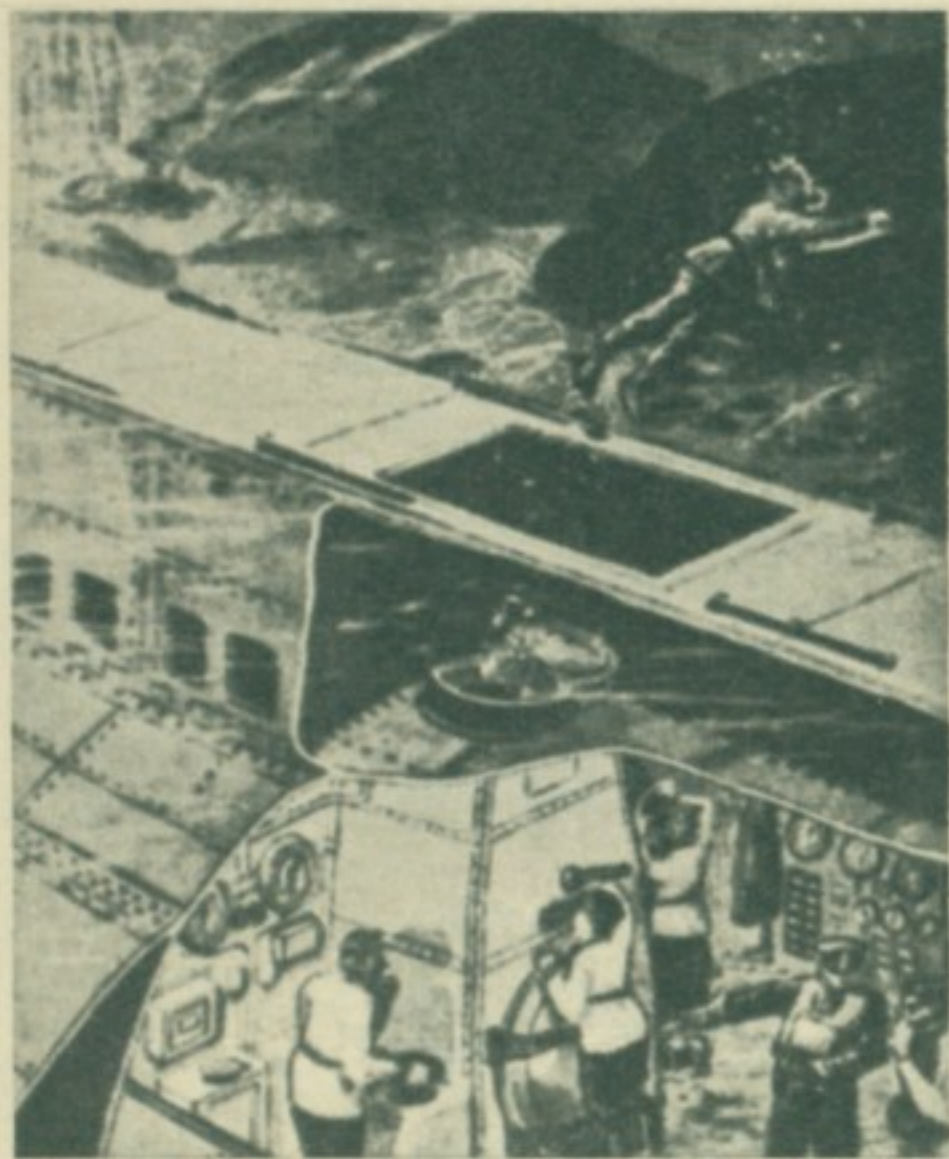
ОСТРВО С БЛАГОМ

ТЕКСТ: А. РЕЗМОНД
ЦРТА: М. РЕМАКЛ

НЕМА МИЛОСТИ

ЗА ПОДМОРНИЦЕ

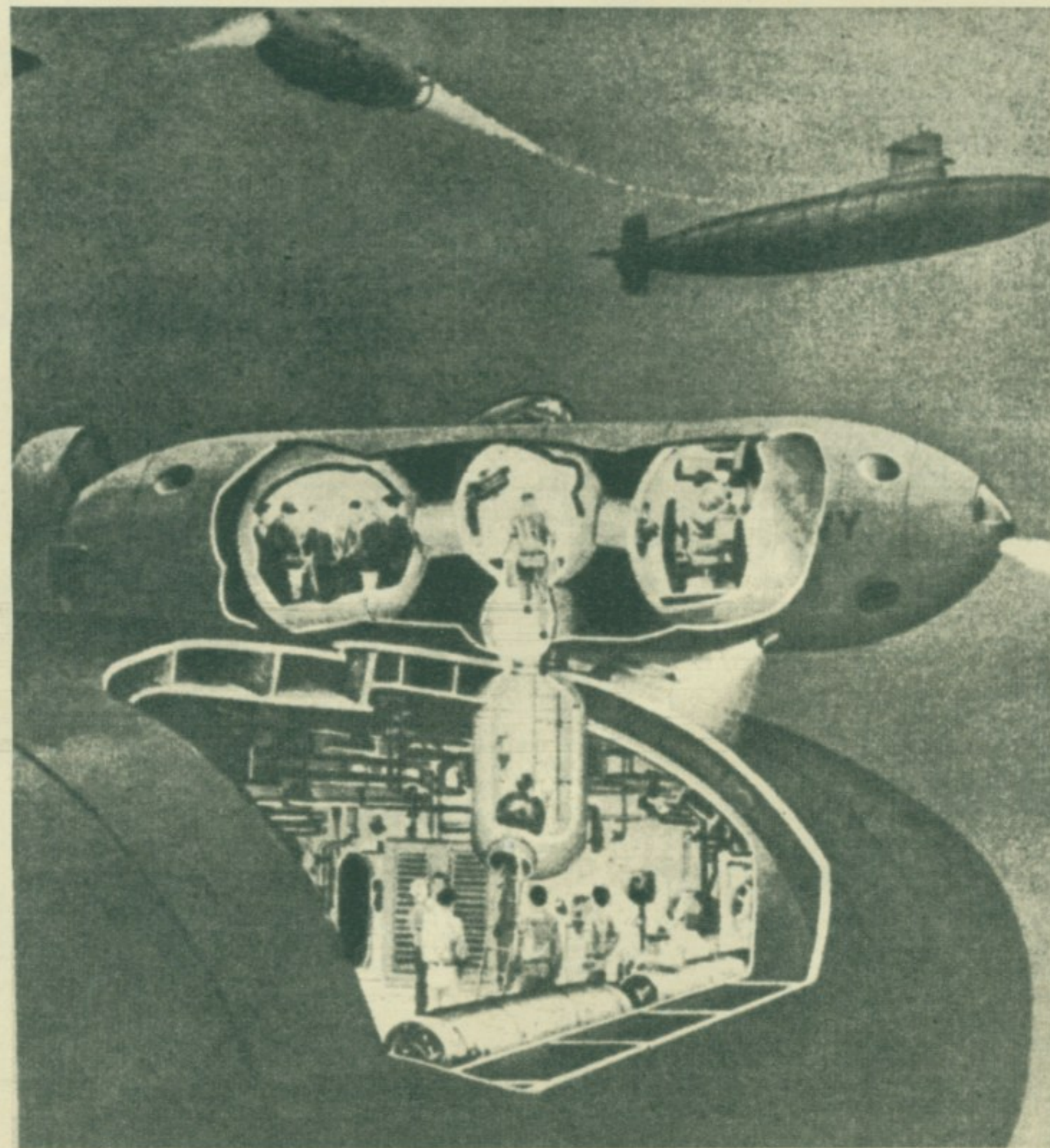
СПАСАВАЊЕ ДО ДУБИНЕ ОД 100 МЕТАРА

звон високо три метра. Пречник му је износно 2,40 метра а било је тешко 10 тона. Звон је причвршћено за куполу подморнице. Спуштено је у воду у четири наврата и на тај начин било је спасено 33 морнара.

На жалост, данас таквим звонима за спасавање пострадалих у подморницама, располажу само Американци, а и она се могу користити само до дубине од 150 метара и то ако положај подморнице дозвољава да се звон може причврстити за излазни отвор на торњу. Потпуно су неупотребљива код нуклеарних подморница које роне до дубине од 600 метара.

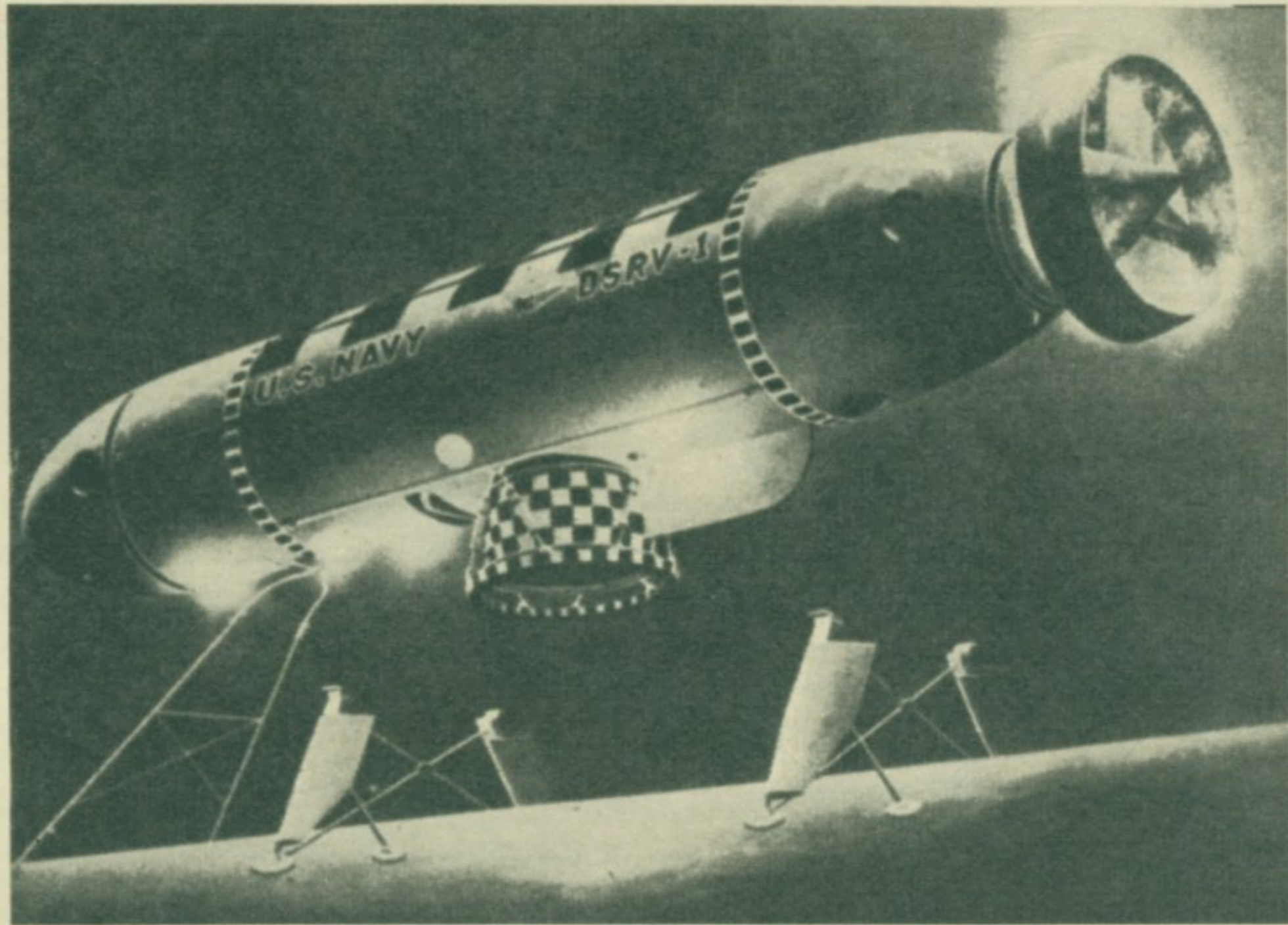
Једна од највећих невоља с потопљеним подморницама лежи у томе што их је тешко, а каткад и немогуће пронаћи. Ако се подморница налази непомицна на дну мора, хидрофони с авиона и средства за ослушкивање остају беспомоћни. Магнетометри и одједи сонара ефикасни су само до удаљености од неколико метара.

Уопште, сва данас расположива средства за спасавање су несавршена. Британске и неке друге морнарице користе „челичне сукње“, гумене поклопце. Они се причвршћују на излазним отворима подморнице и кроз њих се људи спасавају на принципу чаше-звона која је окренута ка површини воде а садржи слој ваздуха у горњем делу. Једна анкета коју је после рата обавио британски капетан Филип Рак Кен показује да је 84 одсто пострадалих у 32 потопљене

СПАСАВАЊЕ ПОМОЋУ ЦЕПНЕ ПОДМОРНИЦЕ

Само за последњих неколико година четири подморнице нестале су у морским дубинама. У њима је изгубило животе 246 људи. Од рата до сада укупно је остало на дну мора 38 подморница, које су постале гробнице близу хиљаду морнара.

СПАСИЛАЧКА ПОДМОРНИЦА У АКЦИЈИ

подморнице изгубило животе у својим челичним ковчезима. Многи од њих живели су дуже од 48 часова. Само 10 одсто погинуло је у току спасавања. Једнак број је спасен помоћу апарата за дисање као и без њих. Највише изгледа на спас имају они који успеју одмах да изађу из подморнице. Кен саветује да се тешке боце с кисеоником замене ефикаснијим појасевима за спасавање који сами подижу човека на површину, да се спасавање предузима одмах са саме подморнице и да се људи опреме одељима-јорганима са двоструким гуменим зидом испуњеним ваздухом. Она штите тело од хладноће и

одржавају га на површини воде. Ови савети искусног поморца усвојени су данас готово свуда у свету.

После катастрофе нуклеарне подморнице „Трешер“ Американци су схватили да ће ефикасно спасавање пострадалих у подморницама бити могуће тек када подморнице буду располагале малим, цепним, спасилачким подморницама за велике дубине. За подморнице потопљене до дубине од сто метара нема већег проблема. То су показали примери америчког капетана Џорџа Лаба који је с дубине од 97 метара у обичном спасилачком комбинеу и без апарата за дисање изронио на површину за 64 секунда као и подвиг смелог капетана подморнице „Пурпез“, који је 1909. успешно избачен на површину са мање дубине помоћу торпедне цеви!

Спасилачке подморнице за дубину од 1200 метара треба да буду готове до краја 1969. године. Оне ће моћи да се причврсте за оклоп подморнице на месту излазног отвора без обзира на положај у коме је подморница потопљена. Предвиђа се да ће те подморнице бити дуге 12 метара, тешке 25 тона, а моћи ће да плове 12 часова под водом брзином од 5 чворова на час. Оне ће имати три члана посаде и моћи ће у току једног роњења да спасу 14 људи. Транспортираће се уз-матичне подморнице или ће се допремати великим бродовима. Друга генерација спасилачких подморница које ће бити изграђене у току следећих десет година моћи ће да се спусти чак и до дубине од 6000 метара.

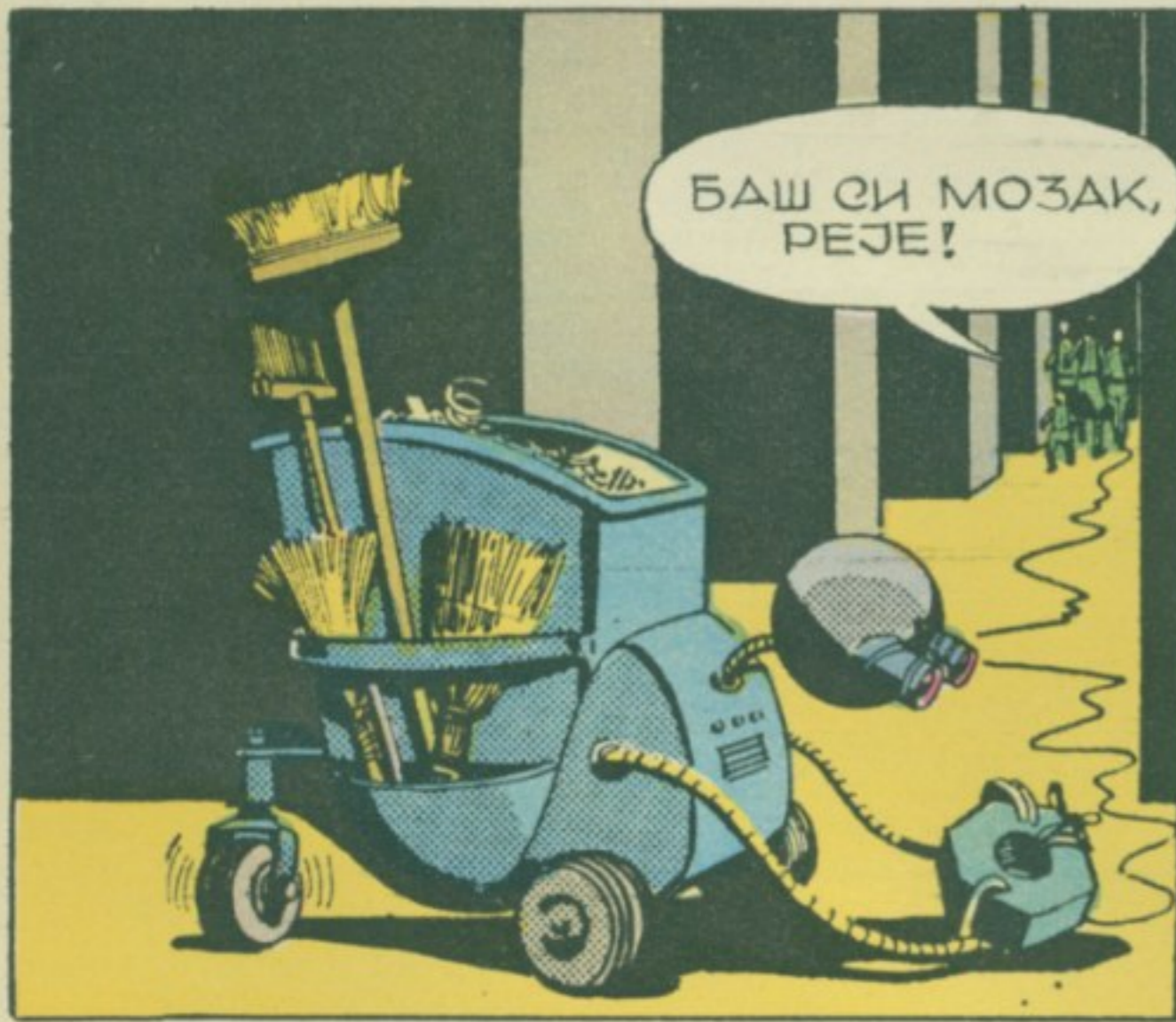
Прво подморничко спасавање изведено је 1851. године у Балтику на дубини од 18 метара. Тада су спасене три особе. Најтеже трагедије доживеле су британске подморнице „Тетис“ 1939. године кад је изгубило живот 99 морнара, „А-фреј“ 1951. с 51 жртвом, турска „Думлулар“ 1953. са 91, „Трешер“ 1963. са 129 „Минерва“ 1968. с педесет двојцом пострадалих морнара и недавно „Скорпион“ у којем је нашла смрт цела посада од 99 људи.

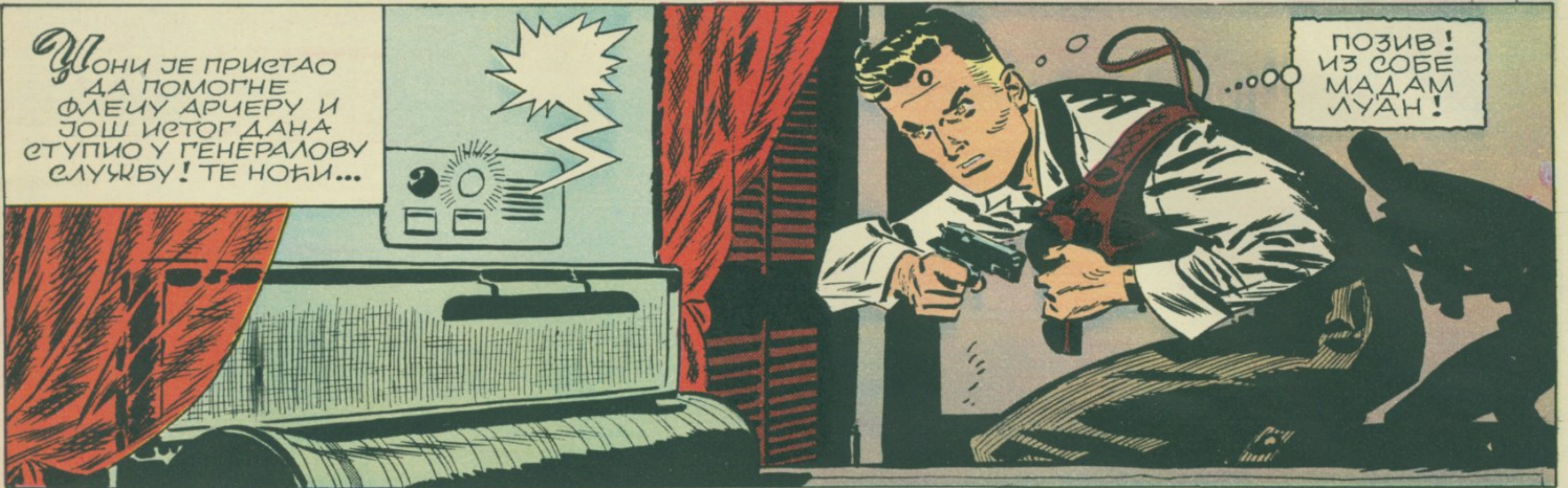
Ударци чекића људи-жаба о труп потопљене француске подморнице „Фарфаде“ улили су наду четрнаесторици морнара. Изгледало им је да је најзад тренутак спасавања близу. Догодило се то једног суморног пролећног дана 1905. године на неколико десетина метара дубине. Међутим, још читаво два дана трајали су разговори помоћу Морзеових знакова између морнара у подморници и људи који су покушавали да их спасу, док најзад подморничарима није понестало кисеоника и они се угушили као у гасној комори. Спасење никада није дошло.

Једне ноћи у зиму 1950. године шведски трговачки брод сударио се недалеко од ушћа Темзе с британском подморницом „Трукулент“. Неколико официра подморнице, која се налазила на површини у тренутку потапања, пали су у воду. Спаси су их у последњем тренутку неки рибари. Промрзли и ван себе од преживљеног ужаса нису имали снаге нити су се сетили да кажу да су чланови посаде једне пострадале подморнице. За то време њихови другови су напустили подморницу и изронили на површину очекујући скори спас. Али, авај! По њих у току целе ноћи нико није дошао. Када су се најзад у зору спасиоци нашли на месту трагедије, могли су само да извуку из воде 64 смрзнута тела.

Најстрашнију трагедију доживела је посада америчке нуклеарне подморнице „Трешер“ 1963. године недалеко од обала Нове Енглеске. Њихова подморница здробљена је на дубини од 2.500 метара као орахова љуска. Настрдало је свих 129 морнара.

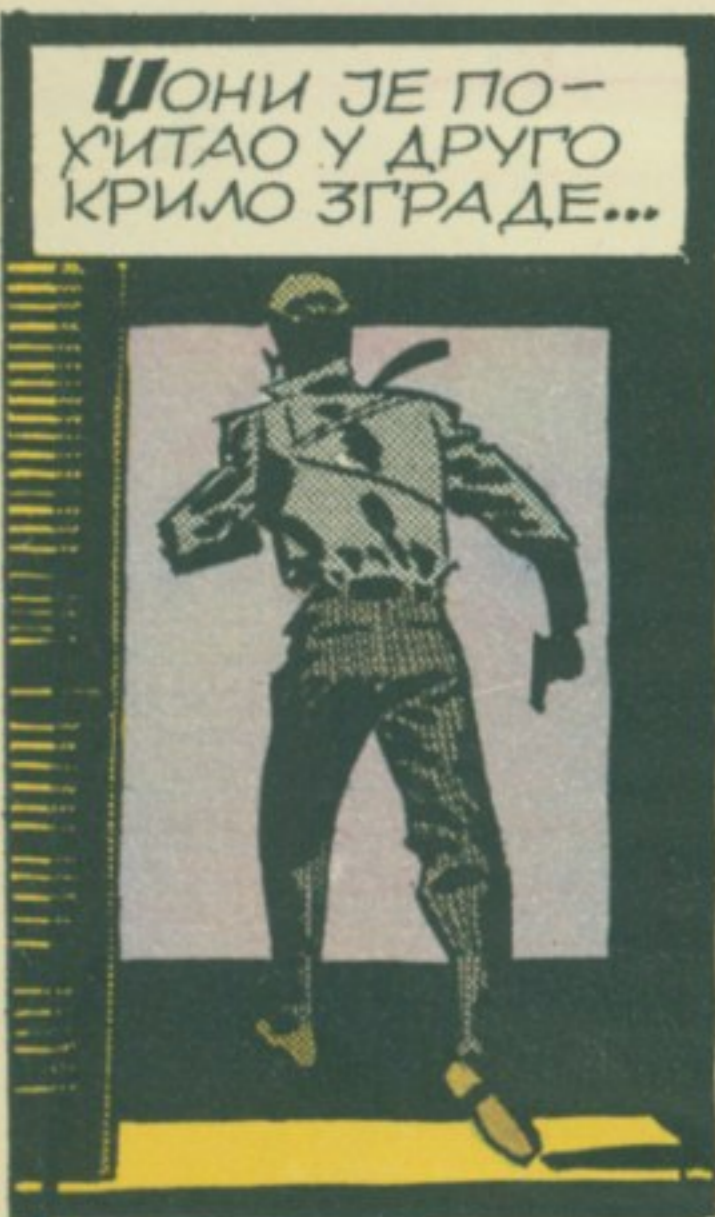
Историја спасавања људства из потопљених подморница бележи и ретке успехе. Све до 1910. године сматрало се да је спасавање немогуће. Оно није ни покушавано. На својој пробној пловидби 23. маја 1939. године нова америчка подморница „Сквалус“ потопљена је на дубини од 73 метра. Одмах је избачен појас-сонда који означава место несреће. Спасилачки брод је на том месту убрзо бацио своја четири сидра. У воду је спуштено та козовано Мак-Кеново спасилачко

ЦОНИ ЈЕ ПРИСТАО ДА ПОМОГНЕ ФЛЕЧУ АРЧИЕРУ И ЈОШ ИСТОГ ДАНА СТУПИО У ГЕНЕРАЛОВУ СЛУЖБУ! ТЕ НОЋИ...

ПОЗИВ! ИЗ СОБЕ МАДАМ ЛУАН!

ЦОНИ ЈЕ ПОХИТАО У ДРУГО КРИЛО ЗГРАДЕ...

ПРИТИСНУЛИ СТЕ ЗВОНО ЗА УЗБУНУ, МАДАМ... ШТА СЕ ДЕСИЛО?

МОЛИМ ВАС... ИСПРЕД ПРОЗОРА... НЕКО СЕ ШУЊА!

НЕМА НИКОГ! АЛИ, КАКО ЈЕ МОГАО ДА СЕ УВУЧЕ ПОРЕД ТОЛИКИХ СТРАЖАРА?

ЈА... НЕ ЗНАМ... МОЖДА ЈЕ НЕКО ИЗ КУЋЕ...

ШТА ТИМЕ ХОЋЕТЕ ДА КАЖЕТЕ?

ОХ, ТУАН ХАЗАРДЕ! НЕ ПИТАЈТЕ МЕ НИШТА... ТОЛИКО СЕ ПЛАШИМ...

АЛИ НЕ ТОЛИКО УПЛАШЕНА ДА НЕ БАЦИ СУМЊУ НА НЕКОГ!

ИПАК БИХ ВОЛЕО ДА МИ ОДГОВОРИТЕ!

У РЕДУ, ХАЗАРДЕ! ЈА НИСАМ ЖЕНА КОЈА ПАНИЧНО УПИРЕ ПРЕТ У НОЋНЕ ДЕМОНЕ! ИМА ИХ МНОГО КОЈИ ЖЕЛЕ СМРТ МОМ МУЖУ! НАРОЧИТО ЈЕ ДАН...

О? А КО ЈЕ ТАЈ?

МОЖДА МИ НЕЋЕТЕ ВЕРОВАТИ, АЛИ... ТО ЈЕ ТЕЛОХРАНИТЕЉ МОГ МУЖА, ФЛЕЧ АРЧИЕР!

ЧЕСТИТАМ НА ОТВОРЕНОСТИ, МАДАМ ЛУАН! А САД МИ РЕЦИТЕ... ЗАШТО?

ЗАТО ШТО САМ ЈА ОТКРИЛА ДА ЈЕ ОН ПРИМАО МИТО! ОН ПРЕТПОСТАВЉА ДА ЈА ТО ЗНАМ...

... И ЗАТО ЈЕ ОРГАНИЗОВАО ОНАЈ ДАНАШЊИ АТЕНТАТ, КОЈИ СРЕЋОМ НИЈЕ УСПЕО! ЗБОГ ТОГА САМ ЖЕЛЕЛА ДА ВИ ПРЕУЗМЕТЕ ЗАШТИТУ МОГ МУЖА!

ИЗГУБЉЕН НАСЛОВ

На београдском хиподрому, пре неколико дана, телевизијска екипа која је снимала четврту емисију из серије „Првокласни хаос“, окупала се због једног важног посла. Требало је снимити Ружицу Сокић, глумицу добро познату из многобројних позоришних, филмских и телевизијских улога, како јаше на коњу.

Белка се *** спрема за скок

— Аух, шта ме снађе — још ни сад не може да дође к себи Ружица Сокић. — Ако ко воли животиње, онда сам то ја, али на коња се више не пењем ни за какав новац.

До кога је грешка. До коња — свакако није! То је кобила „Белка“, изврстан препонаш, дресирана од малих ногу, најмирнији коњ на хиподрому. Не памти се да се икад цилитнула, да је збацила јахача, да је запела ногом за препону. Значи, крива је глумица! До тада, до те емисије, она никада у животу није села на коња и кад се на хиподрому приближила „Белки“ осетила је неописив страх.

— Пришла сам коњу — прича глумица — и покушала да се попнем. Нисам успела, ни уз помоћ окупљених, јер се коњ померао. Онда су ми додали столицу. Узалуд! Кад сам објавила седло, изгубила сам равнотежу и да ме нису прихватили с друге стране стрмоглавила бих се на земљу. Најзад су очајни чланови екипе набавили један сто са којег сам се некако посадила.

Снимање је могло да почне — поставља причу Ружица Сокић — и камере су укључене. Али, ненавикнут да стоји у месту, коњ је закорачио и ја сам почела да врштим од страха. То је, вероватно, уплашило „Белку“ и она је потрчала према оградџи, очигледно спремајући се за скок. Само би ми још то требало, помислих, и завапих да ме спасавају. Срећом, ту се нашао мали цокеј, један дечак од 12 година, који једини јаше тог коња, и некако је успео да умири животињу. До краја снимања морао је да води „Белку“ за узду и захваљујући њему није дошло до — мог живчаног слома.

Менаџерија ** на тераси

Да није тог несрећног догађаја с кобилком „Белком“ овај напис би, без сумње, носио наслов „Животиње, моји омиљени партнери“, јер Ружица Сокић у ствари обожава животиње. Та љубав траје од ње-

них малих ногу, заправо од оног тренутка кад се мала Ружица, ученица основне школе, разболела. Била је дуго и тешко болесна и кад је почела полако да прездравља родитељи су јој, да би је обрадовали, купили јагње. Ружица га је лудо заволела, играла се с њим у соби, хранила га, купала и шишала, и оно јој је постало једини и најмилији друг.

Али, с временом јагње је расло и постало — овца! У двособном стану, на спрату, за једну овцу, разуме се, није било места и родитељи су одлучили да је продају. Од очајања и жалости, Ружица је поново пала у постељу и овца је остала, само се преселила у купатило! Ружичини родитељи су имали муке док нису успели да је уклоне из куће.

— Изгубивши овцу — прича Ружица Сокић — осетила сам да ми недостаје биће које бих могла да обаспем својом детињом топлином, па сам набавила друге животиње. Једно време на тераси сам имала око педесет ангорских зечева, неколико гусака, патака, мачку, кана-

ринце. Дуго сам их све чувала, а данас ми је од животиња остао једино мој драги канаринац „Мики“.

Чудни *** партнери

Захваљујући, ваљда, томе и у мом професионалном животу животиње су ми биле врло драги партнери. На пример, у телевизијској драми „Туђе главе“ појављујем се с — папагајима. За време снимања били су јако добри и тихи, све док, како то режија налаже, нисам пришла кавезу да их нахраним. Наједном су побеснели! Толико су почели да креште и да се деру, да је снимање морало бити прекинуто, јер се од њиховог „дијалога“ мој монолог уопште није чуо!

Пре пет година, отприлике, опет у једној телевизијској драми чијег се имена више не сећам, „партнер“ ми је била пудлица Дези, мило псе-

танце које ме је толико заволело да је у једном тренутку чак стало и у моју одбрану! Постоји у тој драми сцена кад мој муж на мене виче. Дези је једно време зачуђено слушала његов глас а кад јој се учинило да постаје исувише гласан скочила је на њега и — ујела га снажно за ногу.

Ипак, у најпријатнијем сећању остала ми је моја „партнерка“ мачка из позоришног комада „Ривија и љубавник“. То створење је заиста рођена глумица и на сцени се понашала тако уверљиво да је неколико пута, на премијери, награђена аплаузом. Док ја говорим свом партнеру и лажем га, она ми седи у крилу, преде и маше репом као да мом саговорнику ставља до знања да ми не верује ниједне речи! На жалост, таква је била само у почетку. У каснијим представама се обезобразила, почела је да фрчке и гребе, ваљда услед јаре коју су ширили рефлектори, а једном приликом је чак са сцене сишла и у публику!

МЕЂУЗВЕЗДАНА ШЕТЊА

У СИНЕРАМИ

Полетање циновских ракета у свемир и многа открића до којих су научници дошли посредством ових ракета, бродова и других техничких достигнућа, послужила су чувеном америчком продуценту и режисеру Стенли Кубрику да направи научно-фантастични филм под именом „2001: Одисеја васионе“.

Познат као један од најинтересантнијих личности Холивуда, Стенли Кубрик је између осталих снимис и филмове „Путеви славе“ и „Доктор Стренцлов“ са Питером Селер-

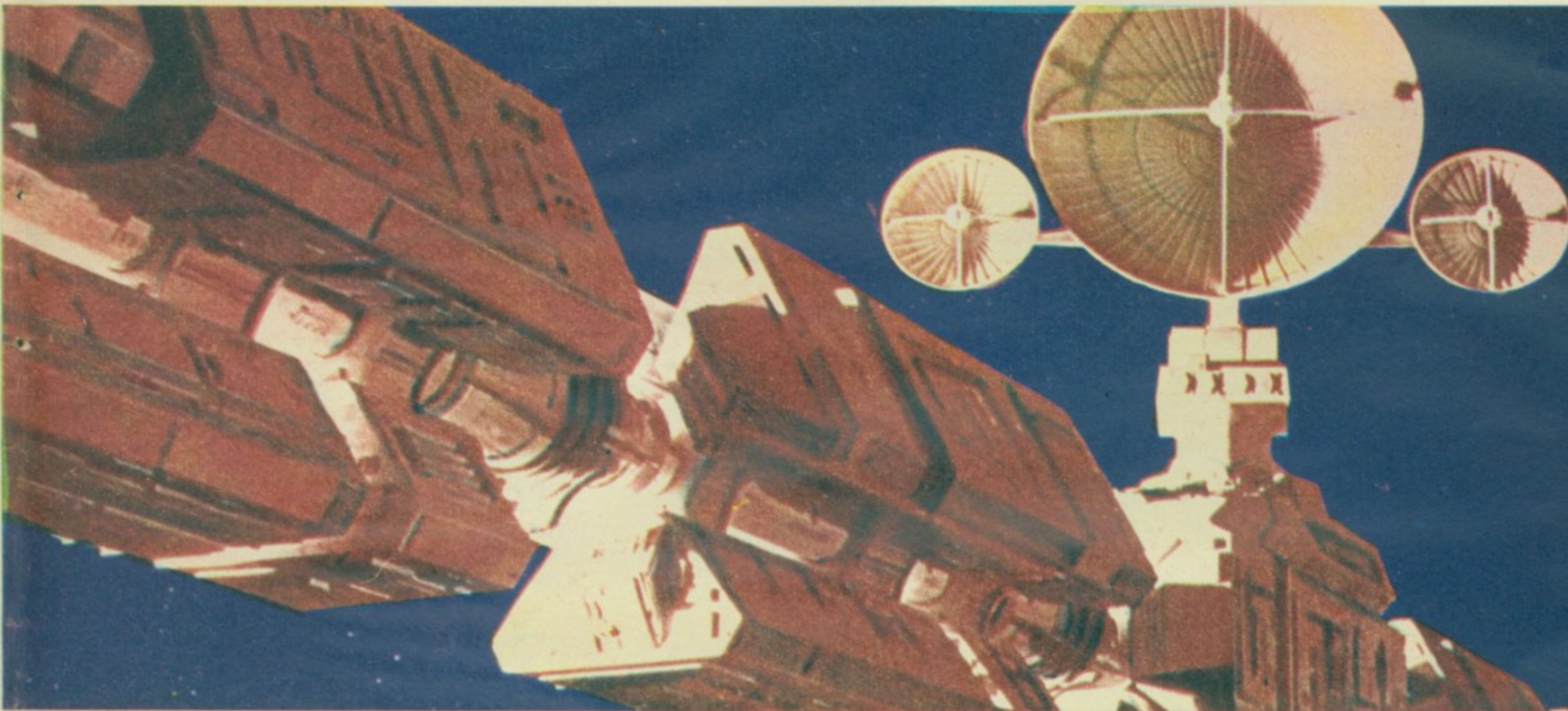
сом у главној улози. Као изразито лево настројен, наравно у америчким условима, и огорчен противник расизма, Кубрик је у филму „Доктор Стренцлов“ на стравичан начин приказао ратоборну борбу америчких генерала и њихову монструозну жељу да човечанство затру атомском бомбом.

Мада је данас, у ери брзог напредовања технике, веома тешко предвидети како ће изгледати не само васиона већ и сама Земља, Стенли Кубрик је храбро пришао

реализовању овог филма децембра 1965. године и управо ових дана га завршава. Филм траје три часа и они који су видели поједине сцене кажу да ће бити уживање посматрати га. Један од њих каже: „Кубрик води гледаоца кроз галаксију као што скијач слалома улази у кривине“.

Филм је утолико интересантнији што је рађен у техници синераме тако да гледалац има утисак да се стварно налази у самој васиони. Још један занимљив податак о о-

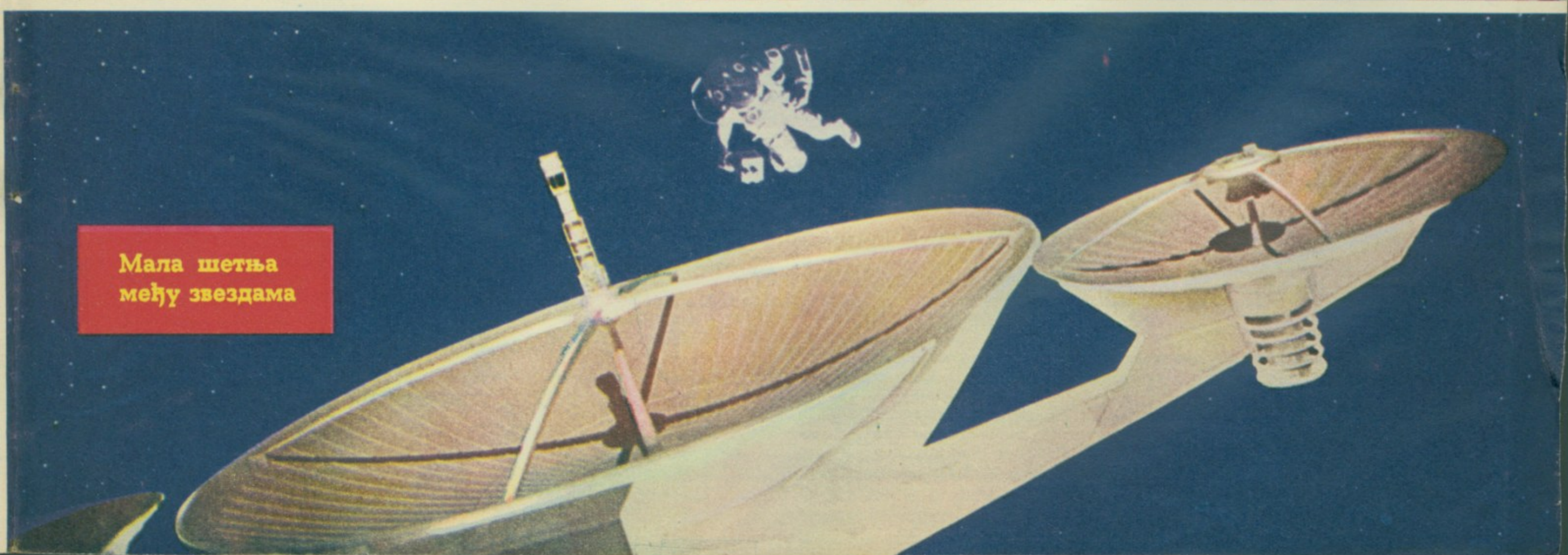
вом филму: сви Земљани обучени су у одећу из 1968. године — мада је мало вероватно да ће тако бити одевени и 2001. Изгледа да је Кубрик могао да предвиди, бар делимично, како ће изгледати путовање у васиону, али шта и како ће облачити Земљани, није могао, што још једном доказује да је мода много брђивија од науке.

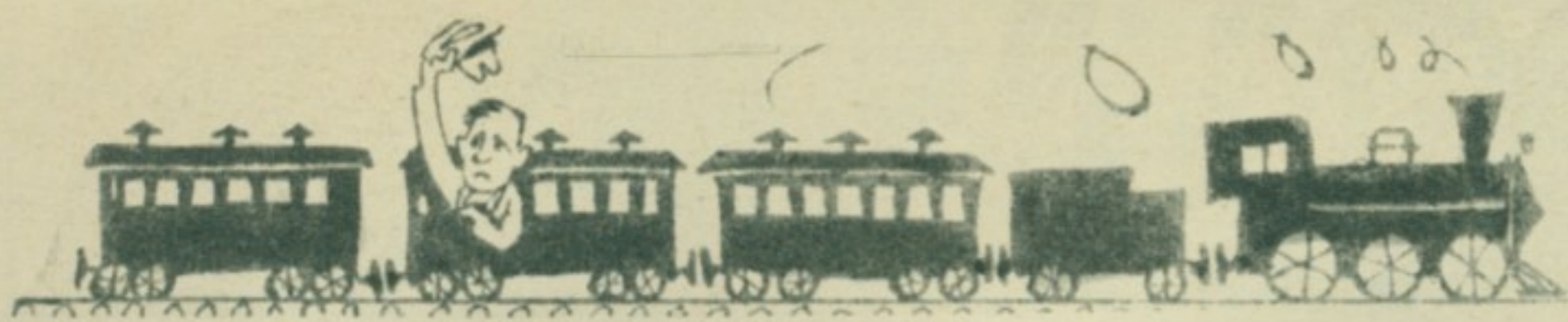
Васионски брод креће у освајање галаксије

Унутрашњост међупланетарног возила

Мала шетња међу звездама

МАЛА ПОШТА

ПИСМО ПРИЈАТЕЉА

Чијењени друже уреднице,

Одавно се спремам да вам пишем, у ствари и не баш тако давно, заправо од оног дана када је ваш лист промијенио облик и дјеломично садржај.

Читам „Политикин забавник“ од првог послуживатног броја, када сам био десетогодишњи дјечак, до данас и то с једнаким задовољством. Само, не знам докле ће тако бити. Новом опремом, која је узред речено збиља на висини, појавила се једна нова тенденција — актуализација. Зашто је, бар по мом мишљењу, „Политикин забавник“ управо изванредан лист и то не само за дјецу, него и за омладину и за нас одрасле? Управо зато што није као друге новине. У њему нема вијести, али за то имамо „Политику“, „Вјесник“, „Борбу“; у њему нема спортских новости, али кога занима може то наћи у цијелој гомили спортских листова; у њему нема рубрика „докторе, одговорите ми“, сексолошких савјета, порнографије и сензационалистичких вијести попут оних које плаве ступице наше штампе: „Отрвао жену и петоро дјеце“, „Сјекиром раскомадао сусједу“, „Тко је убио грофицу Лихтенберг?“ итд. Нема у њему ни порнографско-садистичких стрипова, као у извесним „омладинским“ листовима, а нема ни дјечијих пјесмица, прича и цртежа, који, руку на срце, не занимају никога, најмање дјецу.

„Политикин забавник“ има свог Микија, Пају, Шиљу, Чапу, Бима и Бума, који од срца насмијавају. Његов херој Флаш не убија никада, можда кадикада по којег робота. Хазард, уколико то већ мора, чини без бруталности, мржње, садизма. Ратни хероји нису убијали људе, него искварене идеје и то онет некако безболно. Дакле, то је лист пун веселости, племенитости, духовитих и интересантних детаља. Он има све оно што остали листови немају.

Зашто вам ипак пишем? Не само због похвале него од страха, страх ме је да мој дугогодишњи Забавник не разочара, а разочарање је можда на путу. Велике фотографије ногометаша, пјевача с дугом косом и сличне пријете. Једног дана ће се појавити и њихове биографије и ми ћемо знати да ли се Ринго Стар женио два или три пута, колико дјеце, мачака и пунокрвних паса има Антоан, да ли наше ногометне звијезде више воле „мерцедес“ или „јагуар“. Знајемо пуно тога, а међу тим новостима још једну — нестало је „Политикин забавник“.

Молим вас, друже уреднице, не дајте да до тога дође. Битлси, Ролинг Стоунси, Манки, Анималси, и тко зна који чунавици и филмске диве и ногометаше неће вам повисити тираж, ако вам је можда до тога стало. Јер нико не купује „Политикин забавник“ због њих, куниће „Филмски свет“, „Џубокс“ и сл. А ми који га читамо пуних 16 година нећемо га више читати, постаће сасвим обичан лист каквих у Југославији има на стотине.

С другарским поздравом
Дипл. инж. А. Н.
Загреб

П. С.

Опростите што сам анониман, вјерујем да нисам написао ништа због чега би требало да се скривам у анонимности, али има томе један разлог: инжењер сам и моје би колеге могли казати: „Добро, зар ти немаш других брига и проблема и на послу и код куће, него се петљаш у то што пише неки дјечки лист. Имамо их, чак и превисе. Управо зато једва чекам када ће доћи онај један поподневни сат у суботу, када ћу све моћи заборавити и дивити се „Забавни-

ковим“ јунацима, јер они све своје проблеме рјешавају тако смијено једноставно, да је то права дивота.

И зато апелујем још једном: Оставите „Забавник“ какав је и до сада. Не дирајте ништа у смислу „модернизације“ и „актуализације“, све ћете покварити. Не бих вас имао право ово молити, кад н: бих био увјерен да моје мишљење дијели велика већина читалаца, нарочито оних старијих, највјернијих.

Драги А. Н.

Жао нам је што нисте потписали ваше лепо и паметно писмо. Због пријатељског тона и добре намере оно заслужује да носи потпис.

Ви се плашите да „Забавник“ не почне да личи на друге листове за омладину. Ваш страх изазива непотребна „актуализација“, како ви то кажете.

Хтели бисмо да вам саопштим да ми (мислимо на редакцију „Забавника“) више рачунамо на оно по чему се „Забавник“ разликује, него на оно по чему је наш лист сличан осталима.

Нисмо израито задовољни што доносимо фотографије певача, фудбалера, и филмских дива, нисмо опсењени лажним сјајем око њихових имена и њихових живота. Само смо хтели да удовољимо захтевима наших читалаца, који су, у писмима, то од нас тражили. Трудили смо се да из тог звезданог система издвојимо само оне звезде које су пре свега личности, формати, које нешто значе као уметници и људи.

Укратко, редакција ће и у новом руху, чувати све боје и особитости „Забавника“, све оно што је учинило да га људи воле, присвајају, да брину о њему, да страхују за његов изглед и садржај, и најзад, да му, пишу.

ГДЕ НАЋИ ШВЕЈКА?

Драги „Забавниче“, надам се да ћеш ми одговорити на ово питање: Где могу да набавим 5. и 6. део „Доброг војника Швјека“ и колика је цена по једној књизи?

Мишко

Новинско-издавачко предузеће „Јез“, које је пре извесног времена штампало та дела, известило нас је да су издате само три књиге — прва, друга и трећа и да су у целости распродате.

ЖЕЛЕЛА БИХ ДА ПОРАСТЕМ

Имам 14 година и висока сам само 158 сантиметара. Шта да радим да бих порасла?

Радица

Да бисте порасли потребна је исхрана богата калцијумом: дакле, треба да пијете доста млека, да једете сир, месо и рибу. Овове можете додати и квасац од пива, уколико у вашем месту постоји фабрика пива, и то четири кашичице на пола литра свежег млека. Тај напиток је пријатан а одличан је за растење. Поред овога

треба да изводите и одређене вежбе мишића руку и ногу.

ДА НЕ КВАРИМ НОКТЕ

Моја мајка одлази рано на посао а враћа се касно и ја морам да јој помажем доста у кућним пословима. Међутим, због тога ни кад не могу да имам уредне нокте. Помозите ми?

Илона

Пре но што почнете са радом, забодите нокте у сув сапун (као на слици) тако да он доспе испод ноктију. Кад завршите посао оперите руке и сва ће прљавштина, уколико се нахвата испод ноктију отићи заједно са сапуном.

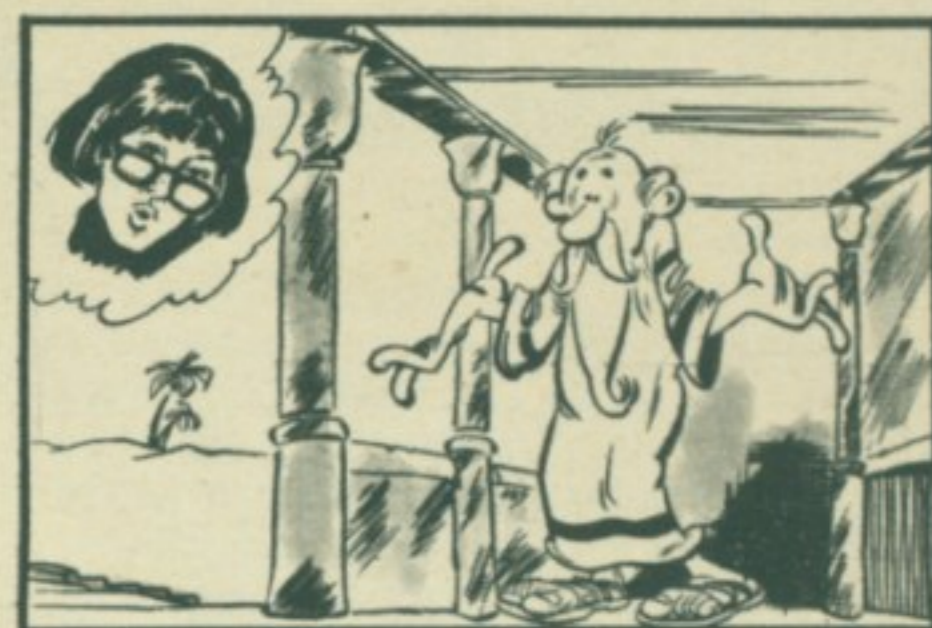
НАЈСТАРИЈА БИБЛИОТЕКА НА СВЕТУ

Интересује ме кад и где ја настала прва библиотека на свету?

М. А.

Најстарија библиотека на свету свакако је из доба Асурбанипала (650 пре н. е.). Налазила се у храму у Ниниви. Први трагови те библиотеке нађени су тек 1849. године.

У тој библиотеци која се састојала од плоча печене земље, сачувана су

документа и преписи важнијих делова вавилонске књижевности, астрологије, календари, збирке имена биљака, животиња, минерала, расправе о медицини и друго. Остаци ове библиотеке налазе се сада у Британском музеју у Лондону. Иначе се зна да су у старој Персији и старом Египту, обично при храмовима, постојале велике библиотеке, али се од њих ништа није сачувало.

ШТА ДА ПОКЛОНИМ ДРУГУ

Драги Забавниче,

Обраћам ти се са следећом молбом: за десет дана биће рођендан мом другу, који пуни 19 година. Не знам какав поклон да му понесем а већ сам се одазвала позиву да дођем на прославу. Идем у средњу школу и депарац ми није велики и зато не бих могла да купим неки велики поклон. Кажите ми шта би дошло у обзир?

М. Ј. Београд

Твој поклон и не треба да буде скуп, важнија је пажња да ниси заборавила његов рођендан. Саветујемо ти да му купиш неку добру књигу и да напишеш посвету, плочу или дугмад за кошуљу која нису много скупа.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉА

Имам 12 година и идем у 6. разред. Желела бих да се дописујем са друговима из Југославије. СССР, ВКО, г. Уст-Каменогорск 31, Ул. Бажона 556, кв. 3, Шкавровој Наташи.

Желела бих да се дописујем са девојчицом или дечаком од 15 година. Идем у школу у 9 разред. СССР, ВКО, г. Лениногорск, Ул. Интернационална 4, Лукиној Наталији.

Желела бих да се дописујем са дечаком или девојчицом из Југославије. СССР, ВКО, г. Лениногорск, Гагарина 16-58, Каракиној Светlane.

Имам 14 година и идем у 7. разред. Желео бих да се дописујем са југословенским девојчицама и дечакима. СССР, ВКО, г. Уст-Каменогорск, Ул. Криваноса 19, Крамер Вања.

Ученица сам 7. разреда и желела бих да се дописујем са вршњацима из Југославије. СССР, ВКО, Шемонахинскиј реон, с. Верх-Уба, Ул. Жданова 51, Савелева Света.

Идем у 5. разред и имам 12 година. Желела бих да се дописујем са друговима из Југославије. СССР, ВКО, г. Лениногорск, Ул. Ударнаја 4, Трифановој Вери.

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из Југославије. Ученица сам 7. разреда. СССР, Камеровскаја област, г. Кисилевек, Ул. Зиминскаја нр. 40, Коломејченко Светlane.

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. Имам 12 година. Слађана Јовановић, Ул. Драгољуба Ракиће број 6, Прокупље.

Мој хоби су разгледнице и маркице чоколаде „Кандит“. Имам 14 година и желела бих да се дописујем са другарицама из наше земље и иностранства. Бранка Кларић, Ул. Ослобођења број 161, Станишић — Вачка.

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из свих крајева наше земље. Идем у 4. разред осн. школе. Мој хоби су салвете и значке. Косовка Николић, Ул. Маршала Тита број 11, Ђиљане.

Имам 13 година и идем у 6. разред. Желела бих да мењам салвете са друговима и другарицама из целе земље. Весна Тодоровић, Ул. Гоголева 7, Нови Сад.

Желео бих да се дописујем са децом из иностранства, као и моје земље. Имам 12 година, волим кошарку и навијам за „Црвену звезду“. Дарко Ђурувија, Ул. Н. Хероја 5/48, Нови Београд.

Скупљам салвете и желела бих да их имају што више. И зато бих хтела да се дописујем са другарицама из наше земље. Сања Билчар, Ул. М. Тита 14, Босанско Грахово.

УКЛЕТА ХОРДА

■ недавно је у зоолошком врту у Централном парку у Њујорку отворен ресторан на чијем улазу пише:

„Пазите како једете, овога пута животиње гледају вас!“

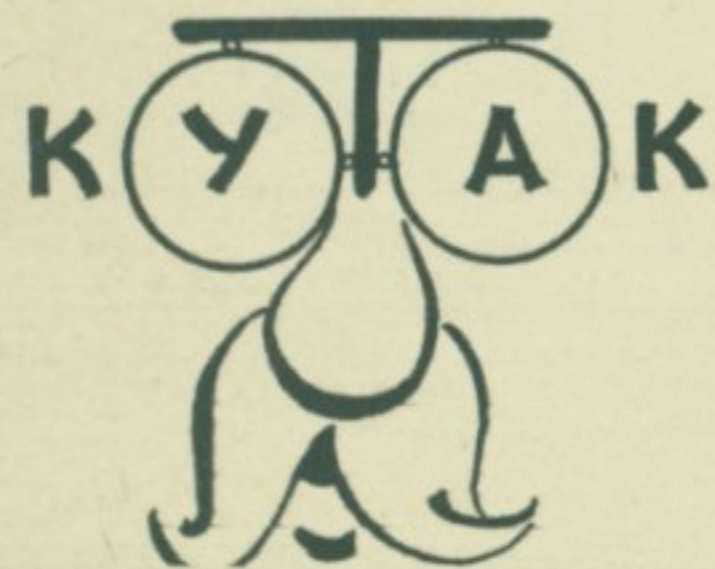
■ ако напишете писмо с овом адресом: „Јулија, Верона, Италија“ можете бити сигурни да ће оно стићи на праву адресу, да ћете чак и одговор добити. Наравно, одговориће вам не Ромео или Јулија, већ чувар гробнице најславнијег љубавног пара на свету. На пример, само прошле године на ову адресу стигло је 2.628 писама.

■ најмање јаје на свету снела је птица колибри са Јамајке, позната

под именом „Мала птица доктор“. Јаје, које личи на већу перлу, дугачко је свега 13 милиметара.

● најскупља слика на свету данас јесте портрет Ђиневре де Бенци, дело славног Леонарда да Винчија рађено на дрвету тополе. Ову слику купила је 1967. године Национална галерија у Вашингтону за 5.500.000 долара.

ВЕ*СЕ*ЛО*Г
архивара

АРИЈА ОД ЈЕДНЕ РЕЧИ

После једног концерта који је одржао у Копенхагену, славном руском певачу Шаљапину пришла је испред позоришта једна жена и обратила му се:

— Господин Шаљапин? Ја сам бароница Унтенгут. Нигде не видим свог шофера. Молим вас, викните што можете јаче: „Карл ће вас сигурно чути“.

— Пет стотина марака!

— Шта? Каквих пет стотина марака? — разрогачила је очи бароница.

— Толико ћу вам наплатити за ово наступање на улици — уљудно јој је објаснио Шаљапин.

— Пристајем.

— Ка-арл! — запевао је Шаљапин из пуних плућа.

Бароничин аутомобил је убрзо стигао. И тада се Шаљапин обратио шоферу.

— Наплатите уместо мене пет стотина марака од своје господарице. И попијте их за моје здравље!

ОНДА НИЈЕ СТРАШНО

За време једног предавања професор Леман је говорећи о енергији Сунца између осталог рекао да према најновијим подацима снага сунчевих зракова помало слаби и да ће кроз отприлике осамдесет милиона година то слабљење човек осетити.

— Кроз колико година, професоре? — зачуо се уплашен глас једног студента.

— Кроз 80 милиона година — понови професор.

— Хвала небесима! А мени се учинило да сте казали: кроз осам милиона.

I

ХЕМИЈА

КОЗНА ПОБЕЂУЈЕ

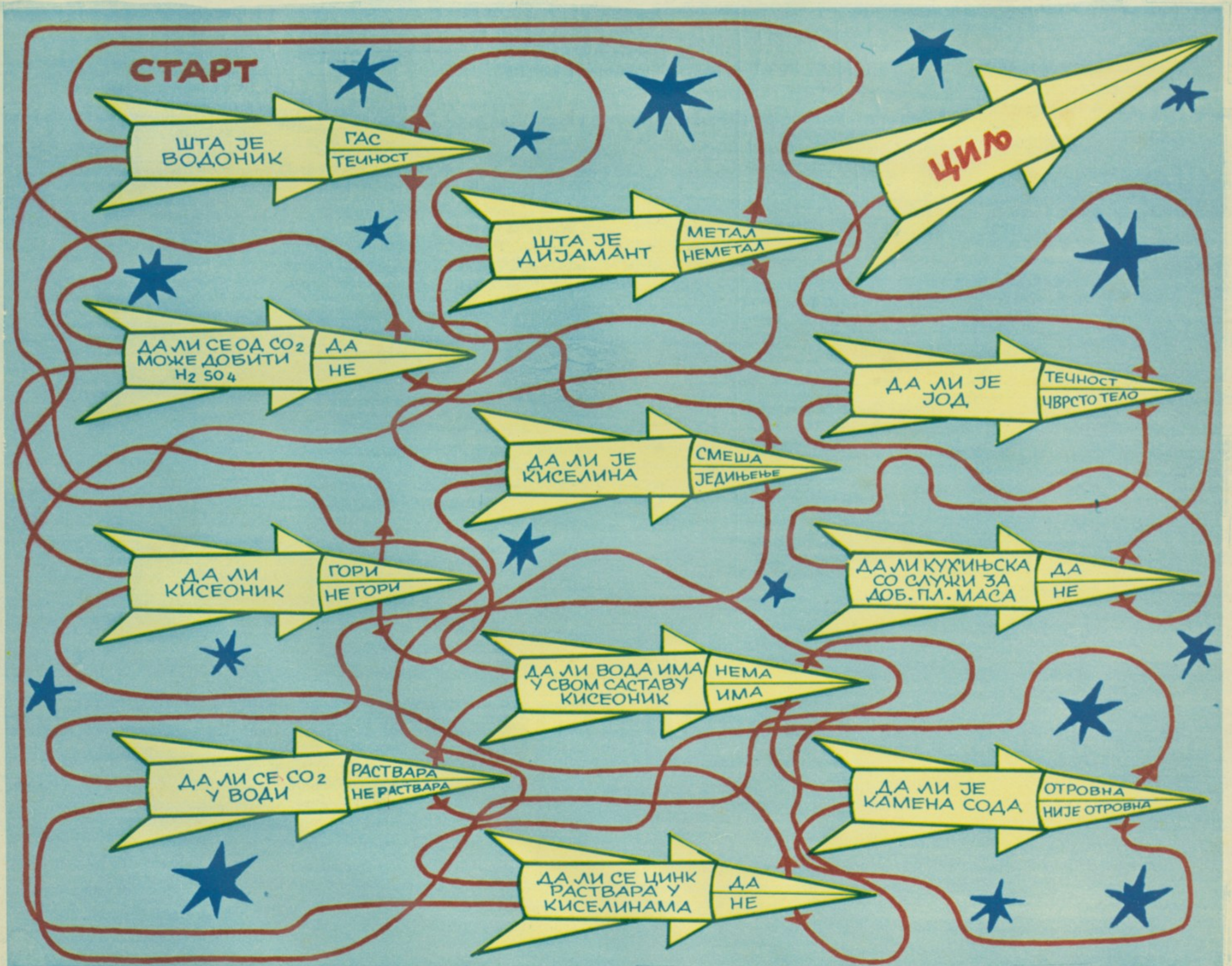
Од овог броја „Политикин забавник“ почиње да објављује у 10 наставака игру која је и корисна и забавна у исти мах. Помоћу ње ћете на најбољи начин проверити шта сте научили у прошлој години. Ево упутстава. На цртежу је приказано више ракета. На свакој од њих је питање (у средини) и два одговора (на врху ракете). У решавању питања, полазимо од ракете поред које пише „старт“. Прочитамо питање, размислимо и изаберемо одговор који смаграмо тачним а затим крећемо оном ли-

нијом која извире из тачног одговора. Линија нас води до следећег питања на другој ракети. И њега решавамо на исти начин и следимо одговарајућу линију, долазимо до наредне ракете и тако све док не стигнемо до оне на којој пише „циљ“.

У овој игри немогуће је доћи до циља нетачним одговорима. Уколико су одговори неправилни, линије нас враћају на поновно решавање тог или ранијих питања. Да бисмо лакше проверили пут којим смо дошли до циља, најбоље је

опловком у боји обележити линије које смо прешли. На местима где се линије секу није дозвољено скретати произвољно, јер тиме само отежавамо себи посао. Треба следити одговарајућу линију не базирајући се на то што се она сече са неком другом.

Овог пута питања су из области хемије. Читаоци могу да организују између себе такмичења у брзини решавања ових питања.

У ИДУЋЕМ БРОЈУ ПИТАЊА ИЗ ФИЗИКЕ

НЕУСПЕЛА ОСТАВКА

Несрећан што за пет година службовања у полицији није ухватио ниједног преступника, двадесет осмогодишњи Јорген Гил из Хелсинкија одлучио је да поднесе оставку. Написао ју је већ до пола, кад му је у наливперу нестало мастила. Због тога је Гил отишао у најближу папирницу да напуни перо. Случај је хтео да

наиђе на овакву сцену: власник папирнице стајао је с рукама подигнутим увис док је провалник, држећи десном руком револвер, левом празнио касу. Полицајац се храбро бацио на провалника, савладао га и одвео у полицијску станицу. Затим се вратио кући и исцпао до пола написану оставку.

ДА ЛИ ЈЕ ПЕТАК СРЕДА?

РАДНО ВРЕМЕ ЗА КОЊЕ И МАГАРЦЕ

У бразилској савезној држави Гванабари од 6. јуна ове године ступила је на снагу одредба о радном времену домаћих животиња. Према тој одредби коњи, мазге и магарци не смеју радити више од

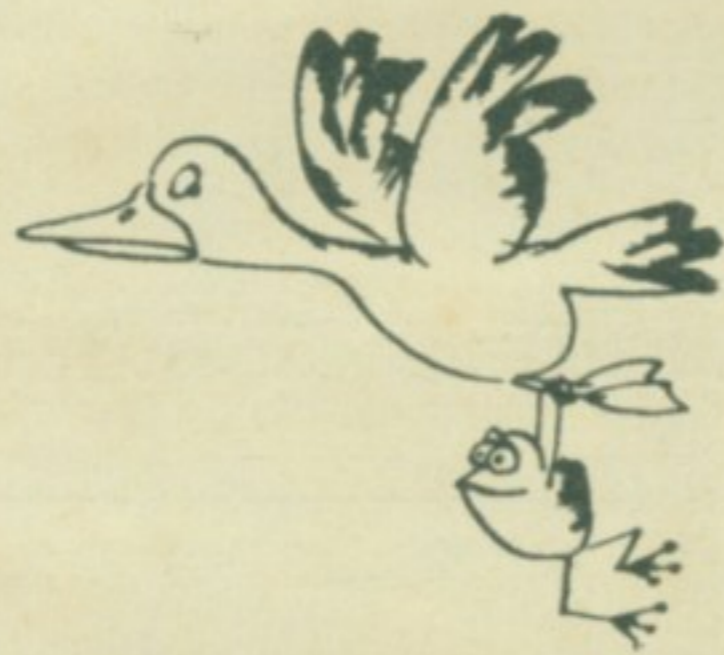
У локалном листу „Грађанин“ који излази у америчком граду Морристауну, објављен је недавно оглас градског саобраћајног предузећа: „Експресни аутобуси на прузи Гарден-хиподром полазе са станице Роквеј у 9,05 часова, сваке среде и суботе изузев петка“.

осам часова дневно односно 48 часова недељно. Недеља је за све ове четвороношце обавезан дан од мора. У Бразилу су веома хумани — према животињама.

ЖАБА — ПУТНИЦА

Необична жаба живи у азербејџанским баруштинама. Јаркозелена не већа од 3 сантиметра, она путује кроз ваздух чврсто се ухвативши за ноге роде, дивље гуске или патке.

Мала путница прави је акробата: она лови муве у лету, може да трчи уз вертикалне зидове, па чак и да се пење уз вертикално затегнут конопцац.

* УКРШЕНЕ РЕЧИ *

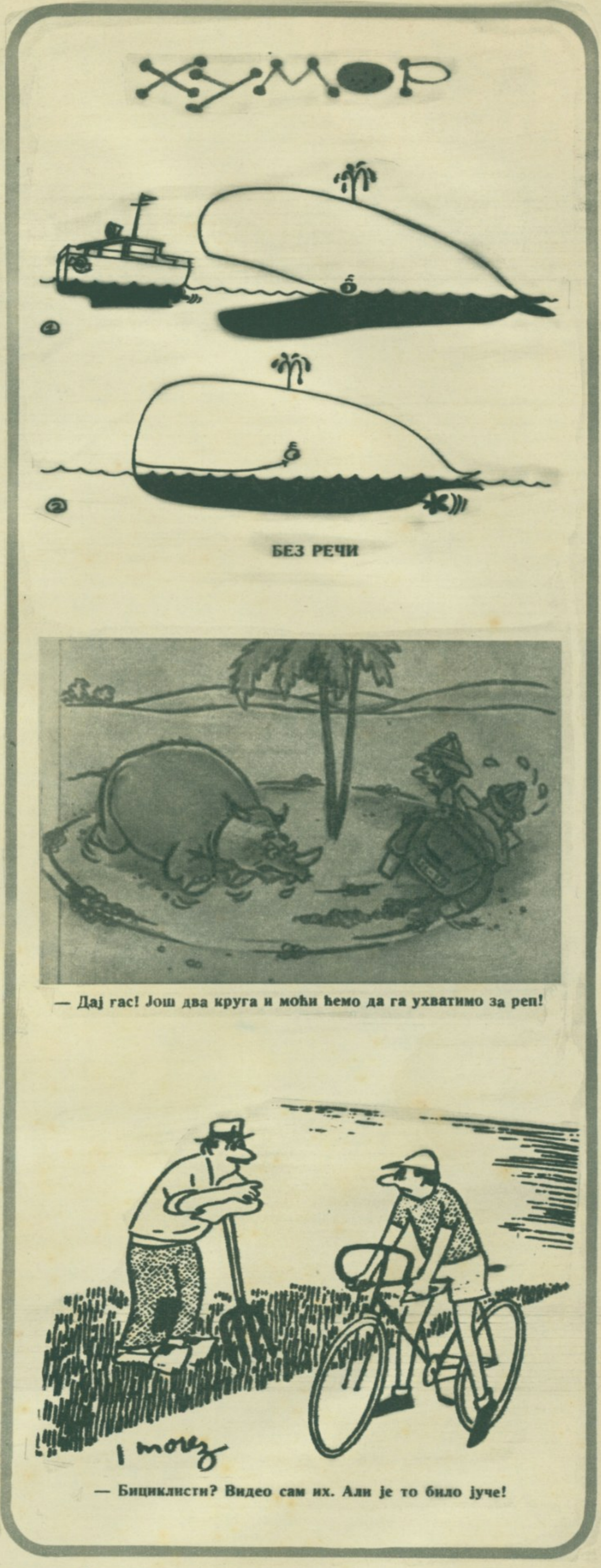
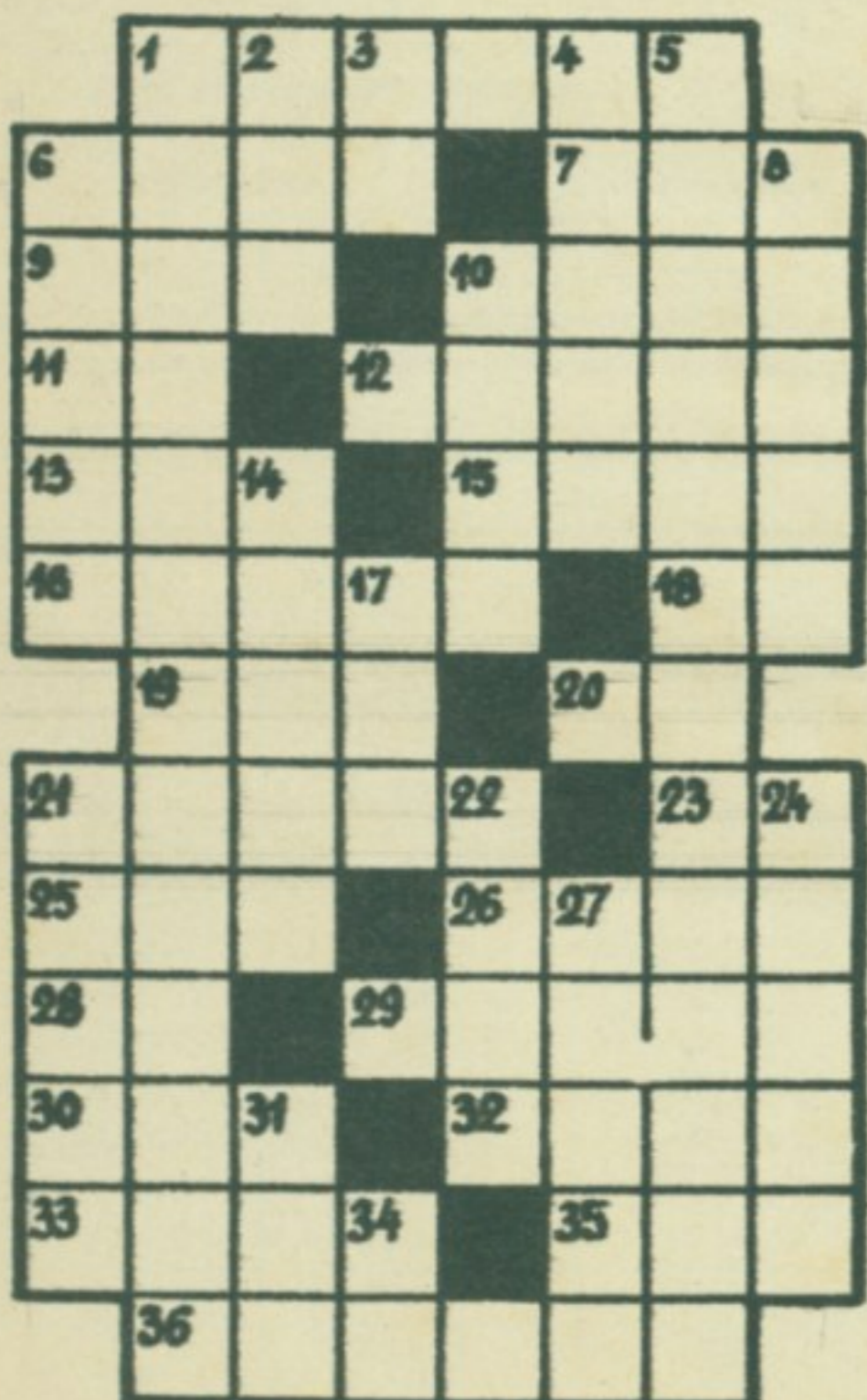
ВОДОРАВНО: 1) шумско воће, 6) птица са Новог Зеланда, слична кокошки, 7) име глумице Мањани, 9) веома дуг временски период, 10) полуострво у јужном делу СССР, 11) два самогласника, 12) део зграде, 13) плочица којом се

игра хокеј на леду, 15) дефект, 16) фотографија, 18) хемијски знак за мазуријум, 19) име певачице Фиццералд, 20) негација, 21) инсект из фамилије опнокрилаца, 23) предлог, 25) мера за површину у Енглеској, 26) енглески позоришни глумац и редитељ (Едуард Гордон), 28) река у Италији, 29) марка часовника, 30) орган чула слуха и равнотеже, 32) рибарска мрежа, 33) биоскоп, 35) женско име, 36) основна органска јединица.

УСПРАВНО: 1) име и презиме наше савремене песникиње, 2) име глумице Гарднер, 3) упитна речца, 4) ђуд, 5) име и презиме првакиње Београдске опере, 6) египатски фараон, градитељ чувене пирамиде, 8) горки лекови, 10) река у Далмацији, 14) део аутомобилског мотора, 17) блато, 21) планина у Славонији, 22) главни град Гане, 24) биљка сувих предела Америке, 27) направа за појачање струје која долази издалека, 31) лична заменица, 34) данска мера за количину у комадима.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) стрип, 6) Стендал, 7) Стоун, 9) алам, 11) тепих, 13) Ела, 14) ов, 15) сав, 17) Ек, 18) ау, 20) Греј, 22) нар, 24) сос, с, 25) аут, к, 26) Рим, 28) Ава, 30) вез, с, 32) Иго, 34) ем, 35) мој, 37) Об, 38) кану, 40) окра, 42) Цер, 43) два.

БЕЗ РЕЧИ

— Дај гас! Још два круга и моћи ћемо да га ухватимо за реп!

— Бициклисти? Видео сам их. Али је то било јуче!

WALT
DISNEY

МИКИ

